

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Σχολή Επιστημών Διοίκησης και Οικονομίας
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟ ΡΕΘΥΜΝΟΥ**

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ: ΑΘΗΝΑ ΠΑΡΑΣΥΡΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΔΡ. ΤΕΡΖΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΡΕΘΥΜΝΟ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2019

Copyright © Αθηνά Παρασυρη, 2019.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του ΤΕΙ Κρήτης δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στα πλαίσια ολοκλήρωσης της παρούσας εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσους συνέβαλαν στην ολοκλήρωσή της. Αρχικά, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς τον επιβλέποντα καθηγητή, κύριο Τερζάκη Δημήτριο για την επιλογή του θέματος, την επίβλεψη και την γενικότερη βοήθεια που μου προσέφερε καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της εργασίας.

Επίσης, ευχαριστώ όλους τους καθηγητές του Τμήματος Διοίκησης και Οικονομίας, για τις γνώσεις και τα εφόδια που μου προσέφεραν καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου. Τέλος, ολοκληρώνοντας τις προπτυχιακές μου σπουδές, αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω τους γονείς μου για την αμέριστη στήριξη και βοήθεια που μου παρείχαν σε όλα τα χρόνια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία θα ασχοληθούμε με τον εναλλακτικό τουρισμό και ιδιαίτερα τον αθλητικό τουρισμό και το κατά πόσον αυτός είναι ανεπτυγμένος στην Κρήτη και συγκεκριμένα στο νομό Ρεθύμνης. Ακόμη θα παρουσιάσουμε όλες τις ενδεχόμενες εναλλακτικές διαδρομές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού τις οποίες προσφέρει ο Νομός Ρεθύμνου. Τέλος γίνεται εκτενής ανάλυση των διάφορων μονοπατιών και διαδρομών που έχουν σχέση με το Ρέθυμνο.

Λέξεις κλειδιά: εναλλακτικός, τουρισμός, Ρέθυμνο, αθλητικός τουρισμός

Περιεχόμενα	
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	10
1.1. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΣΜΟΙ.....	10
1.1. ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	11
1.1.1. ΜΑΖΙΚΟΣ/ΑΤΟΜΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:.....	11
1.1.2. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ/ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:.....	12
1.1.3. ΣΥΝΕΧΗΣ/ΕΠΟΧΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:	13
1.1.4. ΣΤΑΤΙΚΟΣ / ΚΙΝΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:.....	13
1.1.5. ΝΕΑΝΙΚΟΣ / ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:.....	14
1.2. ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	14
1.2.1. Για την οικονομία	14
1.2.1. Πληθωρισμός (άνοδος των τιμών και αγαθών).....	16
1.2.2. Εποχικότητα	17
1.2.3. Διαρροές εισοδήματος σε άλλες χώρες	17
1.2.4. Περιφερειακές ανισότητες.....	17
1.3. Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	19
1.4. Νέες αγορές.....	21
1.4.1. Ιαματικός τουρισμός.....	21
1.5. Η θέση της Ελλάδας στη τουριστική αγορά	22
1.6. Πλεονεκτήματα Ελλάδας ως τουριστικός προορισμός	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	24
2.1 Εννοιολογική Προσέγγιση.....	24
2.2 Κίνητρα Εναλλακτικού τουρισμού.....	24
2.3 Μορφές Εναλλακτικού τουρισμού.....	25
2.3.1 Πολιτιστικός Τουρισμός.....	25
2.3.2 Αγροτουρισμός	26
2.3.3 Φυσιολατρικός τουρισμός.....	28
2.3.4 Αθλητικός τουρισμός	31
2.3.5 Τουρισμός Περιπέτειας.....	32
2.3.6 Θαλάσσιος τουρισμός	33
2.3.7 Θρησκευτικός τουρισμός.....	33
2.4 Προγράμματα στήριξης εναλλακτικού τουρισμού	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	34
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ	34
3.1 Πολιτιστική Διαδρομή στην Κρήτη: από τους μινωικούς χρόνους μέχρι τα νεότερα χρόνια	34
3.2 Το μονοπάτι Ε4 ως Αθλητική τουριστική δραστηριότητα στο Νομό Ρεθύμνης	35

3.3 Το προφίλ του Νομού Ρεθύμνης	38
3.3.1 Γενικά	38
3.3.2 Αγροτουριστικά χωριά	39
3.3.3 Διαδρομές του Ρεθύμνου	43
3.4 Θεματικές διαδρομές νομού Ρεθύμνης	44
3.4.3 Φυσιολατρικός τουρισμός.....	44
3.4.5 Θρησκευτικός τουρισμός.....	50
3.4.6 Αθλητικός τουρισμός	51
3.5 FOOTSCAPES OF CRETE	52
Κεφάλαιο 4.....	54
Μεθοδολογία έρευνας.....	54
4.1 Πηγές πληροφόρησης και ανάλυση δεδομένων.....	54
4.2 Συλλογή δεδομένων	54
Κεφάλαιο 5.....	55
Συμπεράσματα.....	55
Κεφάλαιο 6.....	56
Βιβλιογραφία	56

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται στην Ελλάδα μια σημαντική αύξηση του τουρισμού και ταυτόχρονα αυξημένη επιστημονική προσέγγιση, η οποία διερευνά τα χαρακτηριστικά και τις δυνατότητες του φαινομένου αυτού. Στο πλαίσιο αυτό έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ο τρόπος που αναπτύσσεται ο τουρισμός.

Ο τουρισμός για μια χώρα αποτελεί έναν πολύ σημαντικό κλάδο της οικονομίας καθώς καταφέρνει να ενισχύσει την οικονομική ανάπτυξη αυτής αλλά και την απασχόληση. Θεωρείται δραστηριότητα η οποία αποτελεί την «ατμομηχανή» της ελληνικής οικονομίας, με συνεχώς μάλιστα αυξανόμενη σημασία.

Οι τάσεις του τουρισμού σε κάθε χώρα διαφέρουν σε σχέση με κάποια άλλη, ενώ ταυτόχρονα μεταβάλλονται με την πάροδο των ετών. Συνεπώς, υπάρχουν χώρες οι οποίες είναι πολύ αναπτυγμένες τουριστικά, κάποιες άλλες δεν έχουν μεγάλη ανάπτυξη, ενώ υπάρχουν και κάποιες χώρες οι οποίες δεν έχουν ακόμα καταφέρει να αναπτύξουν τον τουρισμό τους. Η συνεχώς αυξανόμενη σημασία του τουρισμού, τόσο για τις αναπτυγμένες όσο και για τις αναπτυσσόμενες χώρες, τον κατέστησε αναπόσπαστο τμήμα της διεθνούς εξειδίκευσης, κατά τον ίδιο τρόπο με το διεθνές εμπόριο, τις άδηλες συναλλαγές ή την κίνηση κεφαλαίων. Η ανάλυση αυτών των καθοριστικών παραγόντων παρουσιάζει μεγάλη σπουδαιότητα, γιατί από την εξέλιξη, τη βαρύτητα και το ρόλο τους εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η θέση της Ελλάδας στο παγκόσμιο τουριστικό σκηνικό.

Η χώρα μας για πολλούς αποτελεί έναν ελκυστικό τουριστικό προορισμό, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, λόγω των πλούσιων φυσικών πόρων που διαθέτει αλλά και του συνδυασμού «ήλιος και θάλασσα». Επίσης, οι μεγάλες αντιθέσεις που έχει όσον αφορά το φυσικό της τοπίο που συνδυάζει βουνά, θάλασσες και πεδιάδες, την καθιστά ως κατάλληλος προορισμός και για εναλλακτικές μορφές τουρισμού.

Ο όρος «Τουρισμός», χρησιμοποιείται για να περιγράψει μια ανθρώπινη δραστηριότητα που σχετίζεται με την προσωρινή μετακίνηση ανθρώπων για διάφορου λόγους. Η περιγραφή της έννοιας του Τουρισμού υπήρξε αντικείμενο πολλών προσπαθειών και πολύ συχνά οι όροι ταξίδι και τουρισμός χρησιμοποιούνται εναλλακτικά. Σύμφωνα με το διεθνή οργανισμό που είναι υπεύθυνος για τον τουρισμό, τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (ΠΟΤ) – World Tourism Organization, Ο Τουρισμός ορίζεται ως οι δραστηριότητες των προσώπων που ταξιδεύουν και διαμένουν σε τόπους εκτός του συνηθισμένου περιβάλλοντος τους για όχι περισσότερο από ένα συνεχή χρόνο, για αναψυχή, επαγγελματικούς και άλλους σκοπούς που δεν σχετίζονται με την άσκηση κάποιας δραστηριότητας αμειβόμενης στον τόπο επίσκεψης.

Με βάση τον ορισμό αυτό που θα τον αναλύσουμε περισσότερο σε επόμενο κεφάλαιο, η εργασία αυτή έχει σκοπό να μελετήσει τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού στο νομό Ρεθύμνης. Η έννοια των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, μας παραπέμπει υποχρεωτικά να προσεγγίσουμε την έννοια του

τουρισμού στην ευρύτερή της μορφή, να μπορέσουμε να διακρίνουμε το «συνήθη» τουρισμό ή «μαζικό» όπως κάποιος τον ονομάζουν και να δούμε τις νέες «εναλλακτικές» μορφές που αυτή η έννοια περιλαμβάνει.

Ειδικά για την Κρήτη, η οποία αποτελεί μια περιοχή της Ελλάδας όπου ο τουρισμός γενικά θεωρείται ανεπτυγμένος τόσο ως ανθρώπινη δραστηριότητα όσο και ως οικονομική διαδικασία, προκειμένου να προσεγγίσουμε τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, θα πρέπει στο πρώτο κεφάλαιο να δούμε τα γενικά ζητήματα της έννοιας του τουρισμού και ακολούθως την υπάρχουσα κατάσταση του τουρισμού γενικά στην Κρήτη.

Η περιγραφή της κατάστασης αυτής θα μας βοηθήσει να δούμε πως μπορεί να αναπτυχθεί ο εναλλακτικός τουρισμός στο Ρέθυμνο. Ακολούθως γίνεται η περιγραφή με όσο μεγαλύτερη σαφήνεια είναι δυνατό του στόχου της παρούσας μελέτης.

Στόχος της εργασίας είναι να διακρίνει και να περιγράψει την υπάρχουσα κατάσταση ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού στο νομό Ρεθύμνης, να προσδιορίσει όσο αυτό είναι δυνατό, τις τυχόν αδυναμίες αλλά και τις προοπτικές ειδικότερα του φυσιολατρικού τουρισμού, ως μια εναλλακτική μορφή τουρισμού, η οποία μπορεί να δώσει νέα προοπτική στην οικονομική αλλά και την κοινωνική ανάπτυξη του τόπου. Ειδική αναφορά γίνεται στην έννοια και τις μορφές του φυσιολατρικού τουρισμού και σε σχέση με την παρουσία και την ανάπτυξή του στο νομό Ρεθύμνης, με το δεδομένο ότι στην ουσία μιλάμε για έννοιες με ποιοτικό, κυρίως, διαχωρισμό.

Η έρευνά μας στηρίζεται σε διαφορετικές μεθόδους και τεχνικές. Πρώτα από όλα γίνεται μελέτη των διαφόρων βιβλιογραφικών πηγών (βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, διαδίκτυο κ.λ.π) με στόχο την αποτύπωση της γενικής κατάστασης του τουρισμού αλλά ειδικότερα του φυσιολατρικού τουρισμού στο Νησί.

Ακόμη παρουσιάζουμε την μελέτη του αθλητικού τουρισμού στο νομό Ρεθύμνο και πως αυτός ο τύπος τουρισμού αποτελεί μοχλό ανάπτυξης για την περιοχή.

Χρησιμοποιούμε επιπλέον την ποιοτική μέθοδο της μελέτης περιπτώσεων. Συγκεκριμένα μελετούμε δύο χαρακτηριστικές περιπτώσεις οικοτουριστικών επιχειρήσεων, αρκετά διαφορετικών μεταξύ τους, προκειμένου να εντοπίσουμε συγκεκριμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά, τα οποία δεν μπορούμε βέβαια να γενικεύσουμε αλλά να τα χρησιμοποιήσουμε ως εργαλεία ανάλυσης σε ανάλογες περιπτώσεις.

Από όλα τα παραπάνω θα προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε τις έννοιες και κυρίως το πλαίσιο που διαμορφώνεται στην Κρήτη για τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, κυρίως ορισμένα από τα προβλήματά του και να καταλήξουμε σε ορισμένα χρήσιμα συμπεράσματα τα οποία όπως θα δούμε μας οδηγούν σε συγκεκριμένους προβληματισμούς σχετικά με το μέλλον όχι μόνο του τουρισμού αλλά και των νέων εναλλακτικών μορφών τουρισμού στο νομό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο

1.1. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΣΜΟΙ

Από τα αρχαία χρόνια οι άνθρωποι ταξίδευαν για εμπορικούς, θρησκευτικούς, θεραπευτικούς, ακόμα και για αθλητικούς λόγους. Η ιστορική παράδοση της Ελλάδας και η ταυτότητά της στην Δύση, ως λίκνο του Ευρωπαϊκού πολιτισμού, υπήρξε η βάση για το ξετύλιγμα του τουριστικού φαινομένου πριν από περίπου 170 χρόνια.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (World Tourism Organization-WTO 1993 σελ.1) ορίζει ως τουρισμό τις δραστηριότητες των ανθρώπων που ταξιδεύουν προς και μένουν σε μέρη εκτός του τόπου διαμονής τους, για χρονικό διάστημα μικρότερο του ενός έτους για την διασκέδαση ή επαγγελματικούς και άλλους σκοπούς που δεν σχετίζονται με έμμισθη δραστηριότητα στην χώρα διαμονής.

Πολλές ακόμη είναι οι προσπάθειες που έχουν γίνει για να δοθεί ένας επακριβής ορισμός του Τουρισμού. Από τα κύρια χαρακτηριστικά του, πέντε μπορούν να εξακριβωθούν εννοιολογικά και συγκεκριμένα τα εξής (<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>):

Ο τουρισμός είναι αποτέλεσμα μεμονωμένης ή ομαδικής μετακίνησης ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς και η διαμονή τους σε αυτούς επί τουλάχιστον ένα 24ωρο με σκοπό την ικανοποίηση των ψυχαγωγικών τους αναγκών.

Οι διάφορες μορφές του τουρισμού περιλαμβάνουν απαραίτητα δύο βασικά στοιχεία: Το ταξίδι στον τουριστικό προορισμό και τη διαμονή σε αυτόν, συμπεριλαμβανομένου της διατροφής.

Το ταξίδι και η διαμονή λαμβάνουν χώρα εκτός του τόπου της μόνιμης διαμονής των ανθρώπων που αποφασίζουν να μετακινηθούν για τουριστικούς λόγους.

Η μετακίνηση ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς είναι προσωρινού και βραχυχρόνιου χαρακτήρα, που σημαίνει ότι πρόθεσή τους είναι να επιστρέψουν στον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους μέσα σε λίγες, μέρες βδομάδες ή μήνες.

Οι άνθρωποι επισκέπτονται τουριστικούς προορισμούς για τουριστικούς λόγους, δηλαδή για λόγους άλλους από εκείνους της μόνιμης διαμονής τους ή της επαγγελματικής απασχόλησής τους.

Το 1941 οι καθηγητές Hunziker και Krapf του Πανεπιστημίου της Βέρνης υποστήριξαν την άποψη πως ο τουρισμός πρέπει να οριστεί σαν το σύνολο των φαινομένων και σχέσεων που προκύπτουν από την πραγματοποίηση ενός ταξιδιού σε έναν προορισμό και τη διαμονή σε αυτόν μη μόνιμων κατοίκων του.

Το 1937 η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων της Κοινωνίας των Εθνών σύστησε στις χώρες-μέλη της να υιοθετήσουν έναν ορισμό που χαρακτήριζε τον τουρίστα σαν ένα άτομο που ταξιδεύει για ένα χρονικό διάστημα 24 ωρών ή περισσότερο σε μια χώρα διαφορετική από εκείνη που διαμένει μόνιμα.

Δυόμιση δεκαετίες αργότερα, το 1963 η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για Διεθνή Ταξίδια και Τουρισμό, που πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη συμφώνησε ο όρος επισκέπτης να περιγράφει κάθε άτομο που επισκέπτεται μία χώρα διαφορετική από εκείνη που διαμένει μόνιμα, για οποιοδήποτε λόγο εκτός από εκείνο της άσκησης ενός επαγγέλματος για το οποίο να αμείβεται με χρηματικούς πόρους της χώρας την οποία επισκέπτεται. Ο ορισμός αυτό καλύπτει δύο κατηγορίες επισκεπτών:

Τους τουρίστες: άτομα που επισκέπτονται μια χώρα και διαμένουν σε αυτήν τουλάχιστον επί ένα 24ωρο, και των οποίων οι λόγοι επίσκεψης είναι τις περισσότερες φορές διακοπές, επαγγελματικοί, υγείας, σπουδές, συμμετοχή σε αποστολή ή σύσκεψη ή συνέδριο, επίσκεψη φίλων ή συγγενών, θρησκευτικοί και άθληση.

Τους εκδρομείς: άτομα που επισκέπτονται μια χώρα και διαμένουν σε αυτή λιγότερο από ένα 24ωρο. Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι επιβάτες κρουαζιερόπλοιων, οι επισκέπτες που έρχονται και φεύγουν την ίδια μέρα χωρίς να διανυκτερεύσουν, καθώς επίσης και τα πληρώματα πλοίων, αεροπλάνων κλπ.

1.1. ΜΟΡΦΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.1.1. ΜΑΖΙΚΟΣ/ΑΤΟΜΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

Ο μαζικός τουρισμός χαρακτηρίζεται από την ομαδική συμμετοχή των τουριστών στις διάφορες φάσεις της τουριστικής δραστηριότητας. Ο χαρακτήρας του μαζικού τουρισμού οφείλεται στον τρόπο οργάνωσης του

ταξιδιού καθώς και στον επιλεγμένο τόπο διακοπών (Μπενετάτος Θ. , Παπαγεωργίου Γ.,(2004)).

Μαζικός Τουρισμός και χώρο-χρονικές συγκεντρώσεις ερμηνεύουν βασικά το σύγχρονο τουριστικό φαινόμενο. Σε μια εποχή που οι επιστήμονες «κρούουν» το καμπανάκι του κινδύνου για τις αρνητικές επιπτώσεις της μόλυνσης του πλανήτη, ο «μαζικός τουρισμός» θεωρείται ένας από τους κύριους ενόχους. Το είδος αυτό του τουρισμού κατέληξε δυστυχώς τις τελευταίες δεκαετίες να μην αποτελεί μια φιλική προς το περιβάλλον βιομηχανία . Σ' αυτό συμβάλλουν κυρίως η τοπική υπανάπτυξη και η εξάντληση των φυσικών πόρων.

Ο ατομικός τουρισμός αντιτίθεται στο μαζικό τουρισμό και χαρακτηρίζεται από την ανεξάρτητη ατομική οργάνωση και εκτέλεση του ταξιδιού εκ μέρους των τουριστών. Η ανάπτυξη αυτής της κατηγορίας τουρισμού συνδυάζεται σε μεγάλο βαθμό με ατομικά - ιδιωτικά μέσα μετακίνησης, όπως τα αυτοκίνητα, τα θαλαμηγά σκάφη κ.α., τόσο κατά την μετάβαση όσο και κατά την διάρκεια της παραμονής του τουρίστα στη χώρα ή τις χώρες υποδοχής και φιλοξενίας. Ο κύριος χαρακτήρας της κατηγορίας αυτής τουρισμού είναι περιηγητικός.

1.1.2. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ/ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

Ο εσωτερικός τουρισμός πραγματοποιείται από τον ντόπιο πληθυσμό μιας χώρας μέσα, πάντα στα φυσικά της όρια δηλαδή μέσα στην επικράτεια της. Η συγκεκριμένη κατηγορία τουρισμού παρουσιάζει σημαντικές οικονομικές και άλλες ωφέλειες για τη χώρα στην οποία αναπτύσσεται. Μια από αυτές είναι η συγκράτηση της εκροής συναλλάγματος εξαιτίας της μη πραγματοποίησης εξωτερικού τουρισμού εκ μέρους του ντόπιου πληθυσμού (Μπενετάτος Θ. , Παπαγεωργίου Γ.,(2004)).

Η ανάπτυξη του εσωτερικού τουρισμού προϋποθέτει την δημιουργία κατάλληλων και ταυτόχρονα οικονομικά προσιτών μέσων φιλοξενίας στους ντόπιους τουρίστες καθώς και τη βελτίωση – ανάπτυξη των διάφορων δικτύων και μέσων συγκοινωνίας, ώστε οι μετακινήσεις των ντόπιων τουριστών στην επικράτεια της χώρας που κατοικούν μόνιμα να είναι ταχύτερες, ανετότερες και ασφαλέστερες.

Ο εξωτερικός τουρισμός πραγματοποιείται από άτομα που διαμένουν μόνιμα σε μια χώρα και την εγκαταλείπουν προσωρινά για να επισκεφτούν κάποια άλλη ή κάποιες άλλες χώρες για τουριστικούς σκοπούς έτσι ώστε να ικανοποιήσουν συγκεκριμένες τουριστικές ανάγκες ή επιθυμίες τους κατά συνέπεια εξωτερικό τουρισμό έχει οποιαδήποτε χώρα όταν μόνιμοι κάτοικοι άλλων χωρών την επισκέπτονται ή όταν μόνιμοι κάτοικοι της επισκέπτονται άλλες χώρες για τουριστικούς σκοπούς. Στην πρώτη περίπτωση ο εξωτερικός τουρισμός χαρακτηρίζεται σαν ενεργητικός, αφού ως κύριο χαρακτηριστικό της είναι η εισροή συναλλάγματος. Στην δεύτερη περίπτωση ο εξωτερικός

τουρισμός χαρακτηρίζεται σαν παθητικός, αφού ως κύριο χαρακτηριστικό της είναι η εκροή πολυτίμου συναλλάγματος.

1.1.3. ΣΥΝΕΧΗΣ/ΕΠΟΧΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

Χαρακτηριστική διάκριση του συνεχούς τουρισμού είναι ότι διαρκεί όλο το χρόνο, που σημαίνει ότι σε καμία περίπτωση δεν επηρεάζονται οι δραστηριότητες του από τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε όλες τις εποχές, δηλαδή σε όλη την διάρκεια του χρόνου. Οι αντιπροσωπευτικότερες μορφές τουρισμού αυτής της κατηγορίας είναι ο συνεδριακός τουρισμός, ο τουρισμός κίνητρων ο τουρισμός εκθέσεων, ο τουρισμός πόλης και ο μορφωτικός τουρισμός (Καραμανίδης, Ιωάννης,(2006)).

Χαρακτηριστική διάκριση του εποχιακού τουρισμού είναι ότι δεν διαρκεί όλο το χρόνο που σημαίνει ότι σε αντίθεση με το συνεχή τουρισμό οι δραστηριότητες του επηρεάζονται αποφασιστικά από τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε διαφορετικές εποχές, γι' αυτό και αναστέλλονται αυτές προσωρινά για ένα μικρό ή μεγάλο χρονικό διάστημα κάθε έτος. Οι αντιπροσωπευτικότερες μορφές τουρισμού αυτής της κατηγορίας είναι ο γενικός τουρισμός κατά την διάρκεια του καλοκαιριού, ο τουρισμός παραχείμασης και ο τουρισμός χειμερινών σπορ (Mccartney, GlennandOsti, Linda (2007) 'FromCulturalEventstoSportEvents).

1.1.4. ΣΤΑΤΙΚΟΣ / ΚΙΝΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

Με βάση την κινητικότητα κατά την παραμονή κάθε τουρίστα στον τόπο που επισκέπτεται έχουμε την διάκριση σε στατικό και κινητικό τουρισμό. Στατικό τουρισμό έχουμε όταν συνήθως ο τουρίστας πηγαίνει σε ένα ξενοδοχείο παραθέρισης και παραμένει εκεί καθ' όλη την διάρκεια της διαμονής του συνήθως επειδή πιέζεται απ' τον χρόνο ή οι λόγοι του ταξιδιού είναι επαγγελματικοί ή θέλει να περάσει λίγες μέρες ξεκούρασης χωρίς έντονες στιγμές που θα τον κουράσουν. Κινητικό τουρισμό έχουμε όταν ο τουρισμός είναι διαρκώς σε κίνηση. Δηλαδή ο τουρίστας επιθυμεί να εξερευνήσει την χώρα που επισκέπτεται και βρίσκεται συνεχώς σε κίνηση (Middleton, (2001) "Marketing in Travel and Tourism").

1.1.5. ΝΕΑΝΙΚΟΣ / ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ:

Με κριτήριο την ηλικιακή διάθρωση των τουριστών ο τουρισμός διακρίνεται σε τουρισμό των νέων και στον τουρισμό της τρίτης ηλικίας. Ο νεανικός τουρισμός αποτελείται από άτομα 18-30 ετών όπου προτιμάει ειδικές μορφές τουρισμού (περιπέτειας, χειμερινά σπορ, συμμετοχή σε εκδηλώσεις, φεστιβάλ κ.τ.λ.). Οι νέοι προτιμάνε προορισμούς όπου θα ζήσουν έντονες στιγμές με πρωταρχικό σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών τους. Για παράδειγμα, οι νέοι αισθάνονται καλά στη Μύκονο ή στη Σαντορίνη και δεν θα προτιμούσανε μέρη όπου επικρατεί ένα ήσυχο κλίμα. Ο νεανικός τουρισμός εμφανίζει μεγαλύτερη κινητικότητα απ' τους ηλικιωμένους που επιτείνεται με την άνοδο των εισοδημάτων, την τάση ανεξαρτητοποίησης από τους δεσμούς της οικογένειας, την αυτονομία που τους δίνει η κατοχή ιδιωτικών μέσων μεταφοράς και την έμφυτη περιέργεια να ανακαλύψουν άλλους τόπους, λαούς και συνήθειες.

Αντίθετες προτιμήσεις έχουν οι ηλικιωμένοι. Ο τουρισμός της τρίτης ηλικίας αποκτά πολύ μεγάλη σημασία στην εποχή μας. Αυτό οφείλεται στο ότι λόγω της αύξησης του μέσου όρου ζωής ένα πολύ σημαντικό μέρος του πληθυσμού αποτελείται τώρα από άτομα της τρίτης ηλικίας. Επί πλέον, με τη άνοδο του βιοτικού επιπέδου όλο καιπερισσότεροι ηλικιωμένοι διαθέτουν σημαντικό μέρος του ελεύθερου χρόνου τους σε τουριστικά ταξίδια. Φυσικά προτιμούν την άνεση. Δε θα ταξιδεύουν π.χ. με μοτοσικλέτα ή πεζοπορώντας, ούτε θα κατασκηνώσουν στις όχθες ενός ποταμού ή σε κάμπινγκ. Απαιτούν επίσης ειδικές εγκαταστάσεις και λοιπές ευκολίες, μια και αρκετοί απ' αυτούς έχουν κινητικά ή άλλα προβλήματα. Προτιμούν επίσης τα οργανωμένα ταξίδια με συμμετοχή σε μεγάλες ομάδες. Ως προς τις κατηγορίες τουρισμού για τις οποίες αναπτύσσουν ιδιαίτερα μεγάλη ζήτηση, εκτός από το γενικό, προτιμούν τον ιαματικό, τον πολιτιστικό και το θρησκευτικό τουρισμό.

1.1.6. ΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα παρουσιάζει επιπτώσεις στο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον έτσι και ο τουρισμός έχει ευνοϊκές και αρνητικές μεταβολές σε αυτό. Οι σημαντικότεροι τομείς που συνήθως επηρεάζει είτε θετικά είτε αρνητικά είναι η οικονομία, η κοινωνία και τέλος το περιβάλλον. Παρακάτω θα αναλύσουμε κάθε τομέα ξεχωριστά πως επηρεάζεται απ' τον τουρισμό (Ηγουμενάκης Νίκος Γ., (1991) "Τουριστική Οικονομία" Τόμος Α εκδόσεις Interbooks Αθήνα).

1.1.7. Για την οικονομία

Θετικές

Ο τουρισμός αναμφισβήτητα πλέον έχει αναγνωρισθεί ως η πρώτη μορφή οικονομικής δραστηριότητας παγκοσμίως, γι αυτό εξάλλου χρησιμοποιούν τον όρο «τουριστική βιομηχανία». Το ποσοστό συμβολής του τουρισμού στη δημιουργία εισοδήματος και απασχόλησης υπολογίζεται στο 8 % για τη χώρα μας και λίγο λιγότερο σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα ποσοστά αυτά αφορούν τον κυρίως τουριστικό τομέα. Αν προστεθούν σε αυτά εκείνα των τομέων υποστήριξης καθώς και όλων των τομέων της οικονομίας που ευνοούνται από τις συναλλαγές που προκύπτουν από τις τουριστικές δραστηριότητες, τότε η σημασία του τουριστικού τομέα καθίσταται προφανής.

Πώς επηρεάζει θετικά την οικονομία:

1. με τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας (μείωση ανεργίας)
2. με τη δημιουργία εισοδήματος
3. με την περιφερειακή τοπική ανάπτυξη
4. με τις πρόσθετες επενδύσεις
5. και με τη βελτίωση ισοζυγίου πληρωμών

Παγκοσμίως ο τουρισμός θεωρείται βασική οικονομική δραστηριότητα που συντελεί στην καταπολέμηση της φτώχειας εφόσον με την αύξηση του πραγματοποιούνται νέες επενδύσεις που αφορούν άμεσα και έμμεσα το εθνικό εισόδημα. Οι επενδύσεις αυτές αφορούν πχ το χτίσιμο ενός ξενοδοχείου, την κατασκευή ενός αεροδρομίου κ.τ.λ. Έτσι δημιουργούνται θέσεις εργασίας για τα άτομα που εμπλέκονται σε επιχειρήσεις που ανήκουν στον ευρύτερο κατασκευαστικό τομέα με συνέπεια να αυξηθεί η απασχόληση και να δημιουργηθούν νέα και πρόσθετα εισοδήματα (μισθοί, τόκοι, ενοίκια και επιχειρηματικά κέρδη) για τους απασχολούμενους και κυρίως σε περιοχές όπου άλλες δραστηριότητες όπως η βιομηχανία ή η γεωργία αδυνατούν να δημιουργήσουν. Κατά συνέπεια, ένα σημαντικό μέρος της ευημερίας των λαών, που εξαρτώνται από τον τουρισμό, οφείλεται σ' αυτόν. Αναμφισβήτητα λοιπόν ο τουρισμός δημιουργεί απασχόληση (Ηγουμενάκης Νίκος Γ., (1991) "Τουριστική Οικονομία" Τόμος Α εκδόσεις Interbooks Αθήνα).

Σύμφωνα με το WTTC, ο τουριστικός κλάδος απασχολεί 200 εκατομμύρια άτομα παγκοσμίως. Εκτιμάται ότι στη χώρα μας απασχολούνται στον ευρύτερο τουριστικό τομέα περίπου 800.000 άτομα. Γενικά, ο τομέας παροχής υπηρεσιών είναι εντάσεως εργασίας, δηλαδή απασχολούνται πολλά άτομα σ' αυτόν. Συνεπώς, ο τουριστικός τομέας, που είναι από τους σημαντικότερους τομείς προσφοράς υπηρεσιών, συμβάλλει αποφασιστικά στη μείωση της ανεργίας, έστω και με τα προβλήματα εποχικότητας που παρουσιάζει.

Ο τουρισμός, από τη φύση του, ευνοεί την περιφερειακή ανάπτυξη, ακόμη και σε χώρες όπως η δική μας, όπου κύριος κορμός της οικονομικής δραστηριότητας θεωρείται το κέντρο της Αθήνας. Υπολογίζεται ότι περίπου το 60% του ΑΕΠ της χώρας μας παράγεται στην ευρύτερη περιοχή της πρωτεύουσας.

Η τουριστική ανάπτυξη εστιάστηκε σε περιοχές που παραδοσιακά χαρακτηρίζονταν από χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης και εισοδημάτων, δηλ. στην ύπαιθρο και τα μικρότερα οικιστικά κέντρα. Προσέφερε έτσι ένα εναλλακτικό τομέα δραστηριοποίησης των τοπικών πληθυσμών έναντι του διαχρονικά συρρικνωμένου αγροτικού τομέα. Είναι βέβαιο ότι χωρίς την ανάπτυξη του τουρισμού η μετανάστευση προς τις μεγάλες πόλεις θα ήταν πιο έντονη και θα είχε οδηγήσει σε αποψίλωση του μεγαλύτερου τμήματος της επικράτειας και της υπαίθρου. Παράλληλα, ο τουρισμός συνέβαλε στη μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων.

Ως υποδομή στην οικονομία εννοούμε τα έργα που βοηθούν τη συγκοινωνία (δρόμοι, σιδηρόδρομοι, λιμάνια, αερολιμένες κλπ), τα έργα υδροδότησης, αποχέτευσης, τηλεπικοινωνίας, ηλεκτρισμού κ.α. Η δημιουργία νέων εγκαταστάσεων αυτής της μορφής, συνήθως από κρατικούς φορείς, αποτελούν τις επενδύσεις που βοηθούν στην καλύτερη και οικονομικότερη διεξαγωγή των οικονομικών δραστηριοτήτων και επομένως και του τουρισμού. Οι ευνοϊκές αυτές επιδράσεις στην οικονομία καλούνται «εξωτερικές οικονομίες» μια και δεν αφορούν άμεσα και δεν επηρεάζονται από την κάθε μια επιχείρηση. Ο τουρισμός, σαν ένας σημαντικός τομέας της οικονομίας, αποτελεί ισχυρό παράγοντα δημιουργίας αυτών των επενδύσεων (Ηγουμενάκης Νίκος Γ., (1991) “Τουριστική Οικονομία” Τόμος Α εκδόσεις Interbooks Αθήνα).

Οι συναλλαγματικές εισπράξεις από τον εισερχόμενο τουρισμό, που είναι πολύ σημαντικές στη χώρα μας, βοηθούν στην κάλυψη ενός τμήματος του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου (πληρωμές και εισπράξεις για εισαγόμενα και εξαγόμενα εμπορεύματα). Αν δεν γινόταν αυτό, θα εξαναγκαζόμασταν είτε να περικόψουμε τις εισαγωγές και να αυξήσουμε τις εξαγωγές, είτε να δανειστούμε από το εξωτερικό, με συνέπεια την αύξηση της εξάρτησης της χώρας μας από τους δανειστές. Ο τουρισμός συμβάλλει σημαντικά στην μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών, αυτό προσδιορίζεται από τις εισροές και τις εκροές συναλλάγματος που αφορούν τουριστικά προϊόντα (έλλειμμα = εισροές – εκροές).

Αρνητικές

Παρά τα προφανή πλεονεκτήματα που αποδίδει η τουριστική δραστηριότητα στην οικονομία μίας χώρας, εν τούτοις δεν απουσιάζουν και τα μειονεκτήματα, όπως:

1.2.1. Πληθωρισμός (άνοδος των τιμών και αγαθών)

Είναι γνωστό ότι όπου υπάρχει αυξημένη ζήτηση σε σχέση με την προσφορά οι τιμές των αγαθών και των υπηρεσιών αυξάνονται, με δυσμενείς επιπτώσεις στο βιοτικό επίπεδο των κατοίκων, ιδίως εκείνων που δεν

επωφελούνται άμεσα από τον τουρισμό. Το ίδιοδυσμενής είναι η άνοδος της αξίας της γης (Ηγουμενάκης Νίκος Γ., (1996) "Τουριστική Πολιτική" εκδόσεις Interbooks Αθήνα).

Η Ελλάδα θεωρείται απ' τις ακριβότερες χώρες της Ευρώπης με ισχυρή οικονομία συγκριτικά με τις υπηρεσίες που παρέχει και τα αγαθά που προσφέρει. Αυτό λειτουργεί αρνητικά εφόσον μειώνει τη ζήτηση του ελληνικού τουρισμού, αποτρέπει τους Ευρωπαίους από το να επιλέξουν την χώρα μας για τις διακοπές τους και μειώνει την ανταγωνιστικότητα που αυτό επιβαρύνει περισσότερο απ' όλα τον ελληνικό τουρισμό.

1.1.8. Εποχικότητα

Το τουριστικό φαινόμενο είναι εποχιακό. Συνήθως διαρκεί 7-8 μήνες τον χρόνο και έτσι δεν προσφέρει σιγουριά στον εργαζόμενο. Τα τουριστικά επαγγέλματα δεν είναι κατοχυρωμένα και αυτό οδηγεί στην εποχική ανεργία. Το πρόβλημα της εποχικότητας στον τουρισμό είναι από τα σημαντικότερα που αντιμετωπίζει η τουριστική οικονομία της χώρας μας (Ηγουμενάκης Νίκος Γ., (1996) "Τουριστική Πολιτική" εκδόσεις Interbooks Αθήνα).

1.1.9. Διαρροές εισοδήματος σε άλλες χώρες

Τα οικονομικά ωφέληματα δε θα είναι αρκετά αν οι δαπάνες που πραγματοποιούν οι τουρίστες διαρρέουν σε άλλες χώρες. Ένα σημαντικό μέρος των δαπανών αυτών εισπράττεται ως έσοδα από ξένες επιχειρήσεις, π.χ. ξένες αεροπορικές εταιρείες, tour operators κλπ. Επίσης ένα μέρος των δαπανών που πραγματοποιούν οι ξένοι τουρίστες στη χώρα μας αφορά εισαγόμενα προϊόντα, όπως π.χ. εισαγόμενα ποτά και τρόφιμα.

1.1.10. Περιφερειακές ανισότητες

Ο τουρισμός δείχνει την προτίμηση του δυστυχώς σε ορισμένες περιοχές και όχι σε όλες. Έτσι ορισμένοι τουριστικοί προορισμοί κυριολεκτικά "βουλιάζουν" το καλοκαίρι, ενώ άλλοι τόποι αγνοούνται. Εκτός από τα προφανή κοινωνικά και περιβαλλοντικά προβλήματα, δημιουργούνται ανισότητες στην κατανομή του εθνικού εισοδήματος κατά περιφέρειες (Ηγουμενάκης Νίκος Γ., (1996) "Τουριστική Πολιτική" εκδόσεις Interbooks Αθήνα).

Για την κοινωνία:

Θετικές:

Βοηθάει:

1. στη συγκράτηση του πληθυσμού στα αστικά κέντρα
2. στο πλησίασμα λαών, στην ανακάλυψη νέων πολιτισμών και κουλτούρων
3. στις πρόσθετες πολιτιστικές δραστηριότητες

Χωρίς τον τουρισμό ένα μεγάλο κομμάτι από το παγκόσμιο πολιτισμικό απόθεμα (μνημεία, παραδόσεις, τρόποι ζωής, κ.ά.) θα είχε χαθεί για πάντα. Ο τουρισμός, προσφέροντας εργασία και εισόδημα σε αναρίθμητες οικογένειες και επιχειρήσεις, έχει συντελέσει στη συγκράτηση της διαρροής πληθυσμού σε πολλές περιοχές. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για τις απομακρυσμένες περιοχές.

Η οικονομική επίσης ανάπτυξη, που οφείλεται άμεσα και έμμεσα στον τουρισμό, μειώνοντας την ανεργία έχει συντελέσει στη μείωση των κοινωνικών φαινομένων που οφείλονται σ' αυτήν, όπως μετανάστευση, εγκληματικότητα, ναρκωτικά κλπ. Με τον τουρισμό κυρίως τον εξερχόμενο πλησιάζουν οι λαοί μεταξύ τους μέσα από τη συνεχή επαφή των κατοίκων των τουριστικών τόπων με τους επισκέπτες που προέρχονται από άλλες χώρες ή περιοχές. Κατανοούν έτσι ότι όλοι αποτελούν μέλη μιας μεγαλύτερης κοινότητας (Ηγουμενάκης Νίκος Γ., (1996) "Τουριστική Πολιτική" εκδόσεις Interbooks Αθήνα).

Αρνητικές

Οι αρνητικές κοινωνικές και πολιτιστικές συνέπειες λόγω του τουρισμού είναι προφανείς. Αυξημένη εγκληματικότητα, πορνεία, διάδοση σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων (AIDS), ναρκωτικά, χαλάρωση των ηθών και της οικογενειακής συνοχής είναι μερικές από τις συνέπειες της σχέσης φιλοξενούντα - φιλοξενούμενου. Ο εξατομικευμένος τουρίστας που επισκέπτεται μια άλλη χώρα, παρασυρμένος από την επιθυμία του να τη γνωρίσει, ίσως δεν αναλογίζεται πόσο η δική του συμπεριφορά, ο τρόπος ενδυμασίας και οι συνήθειες του φαντάζουν ξένες για το πολιτισμικό πλαίσιο της χώρας υποδοχής. Έχοντας προπληρώσει ένα σεβαστό αντίτιμο για τις διακοπές του, θεωρεί ότι του επιτρέπεται να υπερβαίνει τα πολιτισμικά όρια και να αναιρεί / προσβάλλει του άτυπους κώδικες που έχουν τεθεί από τις κοινωνίες (Ηγουμενάκης Νίκος Γ., (1996) "Τουριστική Πολιτική" εκδόσεις Interbooks Αθήνα).

Η αστρονομική αύξηση του αριθμού των τουριστών και η ελαστικότητα στη σεξουαλική συμπεριφορά αλλοδαπών και ημεδαπών προκάλεσε τεράστια αύξηση των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων της χώρας, ιδιαίτερα των παραθαλάσσιων τουριστικών περιοχών. Σε πολλές περιπτώσεις καταργείται το 40ωρο εργασίας την εβδομάδα, ενώ δεν αναγνωρίζονται δικαιώματα των εργαζομένων για διακοπές και δεν υπάρχουν κατώτατα όρια

μισθών. Απουσιάζουν κανόνες για την προστασία της εργασίας ενώ σε πολλές χώρες αναπτυσσόμενες αλλά και ανεπτυγμένες η ανασφάλιστη εργασία του παιδιού έχει γίνει κανόνας. Για όλα αυτά αρμόδιοι φορείς και ιατρικοί επιστήμονες έχουν επισημάνει τον κίνδυνο προειδοποιώντας συγχρόνως τον πληθυσμό. Όλα αυτά τα δυσμενή αποτελέσματα οφείλονται κυρίως στο μαζικό τουρισμό.

Ο μαζικός τουρισμός προκαλεί «συνωστισμούς» επισκεπτών, σε ξενοδοχειακά συγκροτήματα και περιοχές με υποδομή αναψυχής, πράγμα που οδηγεί στην υπέρβαση της «φέρουσας ικανότητας» της αντίστοιχης περιοχής και του αντίστοιχου «συστήματος» - περιβαλλοντικού ή πολιτιστικού.

1.2. Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η τουριστική βιομηχανία είναι στις μέρες μας η μεγαλύτερη και πολυπλοκότερη βιομηχανία στον κόσμο. Η Ευρώπη, η πλέον αναπτυγμένη τουριστικά περιοχή του κόσμου, διατηρεί τα πρωτεία, με τουριστικό προϊόν ίσο με το 14% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος και τουριστική απασχόληση ίση με το 13,2% της συνολικής. Σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις, ο τουρισμός και τον 21ο αιώνα θα συνεχίσει να αναπτύσσεται δυναμικά παρά τα διάφορα προβλήματα που υπάρχουν σε διεθνές και τοπικό επίπεδο. Μάλιστα, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (WTO) υπολογίζει ότι οι διεθνείς αφίξεις από 668 εκατ. το 2000 θα ανέλθουν σε 1,6 δισ. το 2020 (Χρήστου, (1999) "Έρευνα Τουριστικής Αγοράς" εκδόσεις Interbooks Αθήνα).

Κάθε χώρα διαμορφώνει το δικό της τουριστικό πρόσωπο, ως χώρα υποδοχής, αποστολής τουριστών ή και τα δύο. Η διαμόρφωση αυτή επηρεάζεται από το κλίμα και τη φυσική ομορφιά, τη γεωγραφική θέση, την ιστορία και τον πολιτισμό, τη γλώσσα, την ύπαρξη υποδομής ιδιαίτερα των μεταφορικών μέσων, το μορφωτικό, πολιτιστικό και οικονομικό επίπεδο του γηγενούς πληθυσμού καθώς και τη στάση των κατοίκων απέναντι στον τουρίστα (Χρήστου, (1999) "Έρευνα Τουριστικής Αγοράς" εκδόσεις Interbooks Αθήνα).

Μεγάλο ρόλο παίζει, ακόμα, η οικονομική και πολιτική σταθερότητα, η ασφάλεια και η κυβερνητική πολιτική, όπως αυτή «αρμόζεται καθημερινά σε θέματα που έχουν σχέση με τον τουρισμό.

Το 2006, υπήρχαν πάνω από 846 εκατομμύρια διεθνείς τουριστικές αφίξεις. Ο τουρισμός είναι ζωτικής σημασίας για πολλές χώρες, λόγω της μεγάλης εισροής χρήματος για τις επιχειρήσεις που παράγουν αγαθά και υπηρεσίες, καθώς και για την δημιουργία θέσεων εργασίας στις βιομηχανίες παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με τον τουρισμό.

Αυτές οι βιομηχανίες παροχής υπηρεσιών περιλαμβάνουν τις μεταφορές, όπως είναι με τα κρουαζιερόπλοια ή με τα ταξί καθώς και υπηρεσίες διαμονής

, όπως είναι τα ξενοδοχεία και οι χώροι ψυχαγωγίας. Η Ελλάδα σε σχέση με τους άμεσους ανταγωνιστές της υστερεί έναντι της Ισπανίας (5η θέση) και της Πορτογαλίας (15η θέση), ενώ υπερτερεί έναντι της Κύπρου (24η θέση), της Κροατίας (34η), της Τουρκίας (54η) και της Αιγύπτου (66η). Ο τουρισμός συνεισφέρει κατά 18,2% στο ΑΕΠ με συνάλλαγμα που ξεπερνά τα 11,5 δις ευρώ (Χρήστου, (1999) “Έρευνα Τουριστικής Αγοράς” εκδόσεις Interbooks Αθήνα).

Είναι ιδιαίτερα θετικό για την παγκόσμια τουριστική οικονομία ότι το WEF καταρτίζει πέραν του γενικού δείκτη ανταγωνιστικότητας, ένα και μοναδικό τομεακό δείκτη, αυτόν του τουρισμού. Αυτό σημαίνει αναγνώριση της σημασίας και σπουδαιότητας του τουρισμού στην παγκόσμια ανάπτυξη. Η σημασία αυτή γίνεται ακόμη μεγαλύτερη σε χώρες όπως η Ελλάδα, όπου ο τουρισμός είναι ο δυναμικότερα αναπτυσσόμενος τομέας της οικονομίας και ο πλέον ελπιδοφόρος για το μέλλον. Η βελτίωση της θέσης της Ελλάδας οφείλεται κυρίως στη μετατόπιση τριών χωρών, της Κύπρου, του Βελγίου και των Ενωμένων Αραβικών Εμιράτων, σε χειρότερες θέσεις καθώς και στη συγκέντρωση μεγαλύτερης βαθμολογίας σε παράγοντες σχετικά με την προτεραιότητα που έχει ο τομέας του τουρισμού στην κυβερνητική δράση. Παρόλα αυτά, η μεγαλύτερη προτεραιότητα της κυβέρνησης στον τουρισμό δεν συνοδεύεται και από ανάλογη βελτίωση των γενικών και ειδικών τουριστικών υποδομών, του ανθρώπινου δυναμικού και του ρυθμιστικού πλαισίου.

Όπως και το 2007, τις πρώτες θέσεις καταλαμβάνουν χώρες υψηλού εισοδήματος, με ανεπτυγμένο επιχειρηματικό περιβάλλον, ευνοϊκό ρυθμιστικό πλαίσιο, σύγχρονες υποδομές και επαρκείς ανθρώπινους και φυσικούς πόρους. «Το συνάλλαγμα από τον τουρισμό, ξεπερνά τα 11,5 δις ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι συνεισφέρει κατά 18,2% στο ΑΕΠ. Παράλληλα συμβάλλει στον κοινωνικό ιστό με τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Υπολογίζεται ότι τα τελευταία χρόνια, η ενίσχυση του τουρισμού, προσέφερε στην νέα γενιά, χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας. Σήμερα από τον τουρισμό ζουν άμεσα ή έμμεσα περισσότεροι από 850.000 συμπολίτες μας. Με άλλα λόγια ο τουρισμός είναι εθνική προτεραιότητα γιατί συνεισφέρει με απτό και μετρίσιμο αποτέλεσμα στην ελληνική οικονομία (Χρήστου, (1999) “Έρευνα Τουριστικής Αγοράς” εκδόσεις Interbooks Αθήνα).

Αρνητικές εξελίξεις για τον ελληνικό τουρισμό προοιωνίζονται οι προκρατήσεις από Γερμανία, Αυστρία και Ολλανδία που καταγράφουν πτώση 30%, ενώ και οι Βρετανοί τουρίστες εμφανίζονται μειωμένοι κατά 10%. Τις αρνητικές αυτές εξελίξεις σημείωσε μεταξύ άλλων ο υπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού σε συνάντηση που είχε με δημοσιογράφους ώστε να τους μεταφέρει τα συμπεράσματά του από τη φετινή ITB στο Βερολίνο.

Μεταφέροντας την εικόνα που ο ίδιος συνάντησε στη Διεθνή έκθεση έκανε λόγο για «υστερία» κατά της χώρας μας και ελπίζει να μη δημιουργηθούν άλλα γεγονότα τα οποία θα αμαυρώσουν και πάλι την εικόνα της Ελλάδας στα διεθνή ΜΜΕ. Με βάση τα παραπάνω ποσοστά οι απώλειες μεταφράζονται σε ένα εκατ. τουρίστες ενώ ιδιαίτερα υψηλή προβλέπεται και η μείωση των τουριστικών εσόδων.

Ο υπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού έχει ήδη προτείνει να συνεργαστούμε με κάποια εταιρεία Δημοσίων Σχέσεων σε αυτές τις χώρες ώστε να έχουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Μάλιστα, όπως ανέφερε ότι ήδη έχει επικοινωνήσει με το υπουργείο Οικονομικών ώστε να διατεθούν τα κονδύλια για να καλυφθεί το κόστος αυτό. Παράλληλα, ο υπουργός ανέφερε πως έχουν κινητοποιηθεί και με τους Tour Operator από Γερμανία και Βρετανία για να βοηθηθεί ακόμη περισσότερο η κατάσταση.

1.3. Νέες αγορές

Τα θετικά στοιχεία για τον κλάδο έρχονται από τις νέες αγορές όπου καταγράφεται αύξηση στις προκρατήσεις αλλά ακόμη δεν έχουν αναπτυχθεί ώστε να καλύψουν τις απώλειες που δημιουργούνται από τις αγορές της δυτικής Ευρώπης. Ιδιαίτερη αναφορά έκανε ο κ. Γερουλάνος για τις αγορές της Κίνας και της Ινδίας ενώ δεν παρέλειψε να αναφερθεί και στη Ρωσία, από την οποία καταγράφεται πολύ μεγάλη αύξηση στις κρατήσεις.

Πάντως, έχουν καταγραφεί και πολύ μεγάλες δυσλειτουργίες στους ελληνικούς μηχανισμούς με αποκορύφωμα το προξενείο της Κίνας όπου είχε παρατηρηθεί να απορρίπτονται πολλές αιτήσεις για έκδοση βίζας.

1.3.1. Ιαματικός τουρισμός

Ιδιαίτερη αναφορά έγινε και για τον Ιαματικό Τουρισμό και μάλιστα το θέμα αποκτά πολύ μεγάλο ενδιαφέρον καθώς από το 2014 όλα τα Ασφαλιστικά Ταμεία της Ε.Ε. θα καλύπτουν τις δαπάνες εξόδων των ασφαλισμένων τους για επισκέψεις σε πιστοποιημένες ιαματικές πηγές. Χαρακτηριστικά ανέφερε πως τη Ρωσία επισκέπτονται 24 εκατ. τουρίστες για ιαματικό τουρισμό.

Αρνητικό κλίμα

Από την πρώτη μέρα της Έκθεσης ήταν ορατές οι επιπτώσεις του αρνητικού κλίματος που έχει διαμορφωθεί για την Ελλάδα το τελευταίο διάστημα. Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία για τη γερμανική αγορά: Ο εξερχόμενος γερμανικός τουρισμός θα κινηθεί αυξητικά το 2012 κατά περίπου 2% με 3%, παρά την ανασφάλεια για την εξέλιξη της οικονομίας. Τον Ιανουάριο οι πωλήσεις των γερμανικών τουριστικών γραφείων εμφάνισαν αύξηση της τάξης του 6%, αλλά το Φεβρουάριο, αντίστοιχη σημαντική μείωση. Συνολικά οι κρατήσεις από τον περασμένο Νοέμβριο είναι αυξημένες κατά 11%. Αύξηση κατά 10% εμφανίζουν οι κρατήσεις που γίνονται ηλεκτρονικά.

Ως προς τη διεθνή τουριστική αγορά: Το 2012 η συνεισφορά του τομέα Τουρισμού και Ταξιδιών στο παγκόσμιο ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα ξεπεράσει τα 2 τρισ. δολάρια και οι άμεσες θέσεις απασχόλησης τα 100 εκατομμύρια. Η συνολική ευρύτερη συμμετοχή της τουριστικής οικονομίας υπολογίζεται ότι φέτος θα ξεπεράσει τα 6,5, τρισ. δολάρια και τις 260 εκατ. θέσεις εργασίας.

Όλα τα παραπάνω, λοιπόν, εξηγούν γιατί η στρατηγική μας στον τουρισμό βασίζεται στην ποιότητα, στην επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις, και στην προβολή.

1.4. Η θέση της Ελλάδας στη τουριστική αγορά

Η Ελλάδα κατατάσσεται 15η στην παγκόσμια αγορά τουρισμού, σύμφωνα με τη λίστα του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, υποδεχόμενη περίπου 15,7 εκατομμύρια τουρίστες κατά το 2008 περίπου το 2% της παγκόσμιας αγοράς και με τουριστικές εισπράξεις 356 εκατ. Ευρώ. Ο σχετικός βαθμός διείσδυσης υπολογίζεται σε 1,2 φορές στο συνολικό πληθυσμό. Η σπουδαιότητα του τουρισμού για την Ελληνική Οικονομία αντανακλάται από τη συνεισφορά του με 18% στο ΑΕΠ, με το 14.7% του συνόλου των ανταγωνιστών της να είναι μόλις 0.9. Επίσης, συνεισφέρει με 20%, (867.000) στη συνολική απασχόληση και με 30% στο σύνολο των εξαγωγών (στοιχεία Παγκόσμιου Συμβουλίου Τουρισμού και Ταξιδιών, WTTC). Τα ποσοστά αυτά είναι ιδιαίτερα υψηλά, καθιστώντας τον τουρισμό τον μεγαλύτερο οικονομικό κλάδο της χώρας. Τα οικονομικά οφέλη από τον τουρισμό προέρχονται κατά το ήμισυ από την άμεση εξαγωγή υπηρεσιών και κατά το υπόλοιπο από την επίδρασή του σε άλλους τομείς οικονομικής δραστηριότητας. Οι τουριστικές εισπράξεις κατά τη χρόνια της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων 2004 ισοδυναμούσαν με 8.8 δισεκατομμύρια ευρώ, ανεβάζοντας την Ελλάδα στη 10η θέση της παγκόσμιας κατάταξης από την άποψη των τουριστικών εισπράξεων. Ακόμα τα κέρδη από τον τουρισμό, ισοδυναμούν με το 82% των ελληνικών εξαγωγών σε εμπορεύσιμα αγαθά και σχεδόν με το 26% των ελληνικών εξαγωγών προϊόντων και υπηρεσιών.

Η Ελλάδα κατέλαβε την τέταρτη θέση στους κορυφαίους προορισμούς για τους Βρετανούς, καταγράφοντας πτώση της τάξης του 20%, με τη Ζάκυνθο και την Κρήτη να σημειώνουν τη σημαντικότερη μείωση στις προτιμήσεις τους. Αντίθετα, για τη Ρωσία, η Κρήτη συγκέντρωσε το 40,7% των πακέτων συνολικά. Για τη Γερμανία, τη δεύτερη σπουδαιότερη αγορά προσέλκυσης τουριστών, η Ελλάδα σημείωσε μικρότερη πτώση στο 4,4%. Τέλος, το 13% των Ιταλών προτίμησαν την Ελλάδα ως προορισμό για τις διακοπές τους. (πηγή: <http://www.portal.kathimerini.gr>)

Η Ισπανία, ένας από τους πιο σημαντικούς ανταγωνιστές στον χώρο της Μεσογείου, παραμένει στην κορυφή των προορισμών, ενώ σημαντική αύξηση φαίνεται στις κρατήσεις για την Τουρκία από τις δύο σημαντικότερες τουριστικές αγορές για την Ελλάδα (Γερμανία και Βρετανία), με την Τυνησία και την Αίγυπτο να ακολουθούν.

Η Ελλάδα οφείλει να δώσει προτεραιότητα σε χώρες που χαρακτηρίζονται ως νέες αναδυόμενες αγορές για να προσελκύσει όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μερίδιο της τουριστικής τους κίνησης. Είναι αυτές που έχουν μεγάλα τουριστικά αποθέματα και δεν είναι σε στάδιο κορεσμού, όπως η Βρετανία.

1.5. Πλεονεκτήματα Ελλάδας ως τουριστικός προορισμός

- Το δυνατό τουριστικό προϊόν (γεωγραφία, κλίμα, τρόπος ζωής, τοπία, πολιτισμός, νησιά, «απείραχτη εξοχή», φιλοξενία, θετική εικόνα)
- Ο βαθμός ικανοποίησης των τουριστών από την Ελλάδα ως τουριστικό προορισμό είναι σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο (80% το καλοκαίρι του 1998)
- Η καλή προφορική προώθηση (mouth to mouth) της χώρας που οφείλεται στη θετική εικόνα που σχηματίζουν οι περισσότεροι που την επισκέπτονται
- Τα λογικά επίπεδα των τιμών
- Το γεγονός ότι ελκύει ένα μεγάλο κομμάτι Ευρωπαίων επισκεπτών, που ξοδεύουν περισσότερα χρήματα ανά ημέρα και ταξίδι από άλλους ευρωπαϊκούς προορισμούς.
- Το γεγονός ότι η Ελλάδα είναι προορισμός πτήσεων chartered (καλή συγκοινωνιακή δικτύωση με αγορές της)
- Στις βασικές αγορές-πηγές υφίσταται μεγάλος αριθμός πιθανών επισκεπτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2°

ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

2.1 Εννοιολογική Προσέγγιση

Ο εναλλακτικός τουρισμός, αναπτύχθηκε συντονισμένα στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Λόγω του νεαρού της ηλικίας αλλά και της φύσης του, δεν έχει ακόμη διαμορφωθεί ένας κοινά αποδεκτός ορισμός.

Παρόλα αυτά όμως σύμφωνα με τον Inskoop, (1991) : “Ο εναλλακτικός τουρισμός είναι μικρής κλίμακας, μη συμβατικής φύσης, μη μαζικής εξειδίκευσης καθώς και κοινωνικά και περιβαλλοντολογικά ευαίσθητος και γεμάτος σεβασμό, σε αντίθεση με το συμβατικό τύπο μαζικού τουρισμού σε μεγάλα θέρετρα”

2.2 Κίνητρα Εναλλακτικού τουρισμού.

Κάθε άτομο ταξιδεύει με σκοπό να ικανοποιήσει μια ή περισσότερες ανάγκες είτε αυτή είναι η επιθυμία διαφυγής από ένα περιβάλλον και η επιδίωξη της χαλάρωσης, είτε για επαγγελματικούς ή εκπαιδευτικούς λόγους. Συνεπώς το κίνητρο αποτελεί την κινητήρια δύναμη που ωθεί κάποιο άτομο στην εκπλήρωση αυτής της ανάγκης. Γι' αυτό ένα από τα βασικότερα προσδιοριστικά χαρακτηριστικά του εναλλακτικού τουρισμού αποτελεί το κυρίαρχο κίνητρο ή ομάδα κινήτρων που οδηγούν τον τουρίστα στην επιλογή κάποιου εναλλακτικού προορισμού (Ανδριώτης,2006)

Η ομάδα των κινήτρων που οδηγούν σε εναλλακτικό τουρισμό συνδέεται άμεσα με πρότυπα τουριστικής ανάπτυξης τα οποία διαφέρουν ριζικά από αυτά που έχει επιβάλλει ο οργανωμένος μαζικός τουρισμός. Συγκεκριμένα τα κίνητρα που ωθούν κάποιο άτομο σε «εναλλακτικό τύπο» ταξιδιού είναι διαφορετικά από τα κίνητρα του συνηθισμένου μαζικού τουρίστα που θεωρείται «απαθής», «λιγόψυχος», «νεοαποικιστής» και «άξεστος».

Ο εναλλακτικός τουρίστας έχει διαφορετικής μορφής κίνητρα που μπορούν να νοηθούν ως αυτά του λεγόμενου ενεργητικού τύπου τουρισμού (περιπλάνηση, περίπατος, αναρρίχηση, τουρισμός «περιπέτειας»), εξερευνητικού χαρακτήρα και συνάντησης (ιστορικοί και αρχαιολογικοί χώροι, συναναστροφή με τους ντόπιους κατοίκους, τον αυτόχθον πολιτισμό και τα ήθη και έθιμα) και δεσμευτικό χαρακτήρα (εθελοντικές υπηρεσίες σε κράτη του εξωτερικού, προσφορά βοήθειας και ενίσχυσης, συμμετοχή σε αρχαιολογικές ανασκαφές, εργασιακές κατασκηνώσεις, κλπ).

Συνεπώς, στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού οι διακοπές δεν πραγματοποιούνται σαν μια μεμονωμένη προσπάθεια φυγής από την καθημερινότητα αλλά το ταξίδι αποκτάει κάποιο νόημα με κοινωνικές, πολιτιστικές, περιβαλλοντολογικές και εκπαιδευτικές προεκτάσεις. Συνοπτικά, οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού «καταγράφουν την έμφαση που δίνεται στα κίνητρα που σχετίζονται με το περιβάλλον και την αυτονομία στο ταξίδι».

Επίσης, το εναλλακτικό ταξίδι μπορεί να θεωρηθεί ως μια αντίδραση του τουρίστα στη μοντέρνα εμπορευματοποίηση και στην προσπάθεια των τουριστικών προορισμών να επιδείξουν μια σειρά «κατασκευασμένων» γεγονότων ως αυθεντικών. Δυστυχώς τα κίνητρα του τουρίστα που έρχονται στη Κρήτη και γενικότερα στην Ελλάδα είναι τελείως διαφορετικά από αυτά του εναλλακτικού τουρίστα. Οι συντριπτική πλειοψηφία των τουριστών επισκέπτονται το νησί κυρίως για τον ήλιο, τη θάλασσα και τη νυχτερινή ζωή. (Ανδριώτης, 2003)

2.3 Μορφές Εναλλακτικού τουρισμού

Εναλλακτικές μορφές τουρισμού θεωρούνται αυτές οι οποίες επιδιώκουν την ελαχιστοποίηση των αρνητικών επιδράσεων στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και διαφοροποιούνται από τις μέχρι τώρα συνηθισμένες μαζικές τουριστικές δραστηριότητες. Ενδεικτικά οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού μπορεί να είναι οι παρακάτω:

1. Ιαματικός τουρισμός
2. Θρησκευτικός τουρισμός
3. Συνεδριακός τουρισμός
4. Πολιτιστικός τουρισμός
5. Τουρισμός περιπέτειας
6. Φυσιολατρικός τουρισμός
7. Αγροτουρισμός
8. Θαλάσσιος τουρισμός

2.3.1 Πολιτιστικός Τουρισμός

Ο πολιτιστικός τουρισμός σχετίζεται με την επίσκεψη σε έναν τόπο, με στόχο την επαφή με τα πολιτιστικά στοιχεία αυτού: αρχαιολογικά, βυζαντινά, κλασικά ή νεότερα μνημεία, ιστορία, τέχνες, λαογραφία, αλλά περιλαμβάνει και την παρακολούθηση καλλιτεχνικών εκδηλώσεων, όπως μουσικών συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων κ.λπ. Ο τουρισμός περιπέτειας είναι ένα είδος εναλλακτικού τουρισμού, το οποίο περιλαμβάνει όλες εκείνες τις δραστηριότητες που χαρακτηρίζονται έντονα από το στοιχείο της περιπέτειας και στηρίζονται στον ιδιαίτερο χαρακτήρα του φυσικού περιβάλλοντος στο οποίο πραγματοποιούνται.

2.3.2 Αγροτουρισμός

Αγροτουρισμός ονομάζεται η εναλλακτική εκείνη μορφή τουρισμού η οποία αναπτύσσεται σε μη τουριστικά κορεσμένες αγροτικές περιοχές και συνδέεται με κοινωνικές, περιβαλλοντικές και πολιτισμικές αξίες, οι οποίες επιτρέπουν τόσο στους οικοδεσπότες όσο και στους φιλοξενούμενους των περιοχών αυτών να υφίστανται αλληλεπιδράσεις και να μοιράζονται εμπειρίες.

Ο αγροτουρισμός ως δραστηριότητα αναπτύσσεται από τους μόνιμους κατοίκους των περιοχών του πρωτογενούς τομέα, οι οποίοι χρησιμοποιούν τον αγροτουρισμό ως συμπληρωματική πηγή εισοδήματος¹. Είναι απαραίτητο να κάνουμε τον τυπικό διαχωρισμό μεταξύ Αγροτουρισμού και Τουρισμού Υπαίθρου. Ο αμιγής, αυθεντικός Αγροτουρισμός τον οποίο και συναντούμε ευρέως στην Ευρώπη, προϋποθέτει την ύπαρξη αγροκτήματος ή αγροτικού χώρου για δυνατότητα μύησης και ενασχόλησης με τις αγροτικές εργασίες, καλλιέργειες, τρόπο ζωής κ.λ.π.

Ο Τουρισμός Υπαίθρου τον οποίο έχουμε ευρέως αναπτύξει στην Ελλάδα, λόγω της ιδιομορφίας του αγροτικού κλήρου, ο οποίος δεν χαρακτηρίζεται από μεγάλες εκτάσεις, πλαισιώνεται επίσης από ποικίλες δραστηριότητες, δεν προϋποθέτει όμως την ύπαρξη αγροκτήματος ή την επαφή με τις αγροτικές εργασίες, το περιβάλλον κ.λ.π. Όταν αναφερόμαστε στον Τουρισμό Υπαίθρου έχουμε ως προϊόν έναν ξενώνα, διατηρητέο παραδοσιακό κατάλυμα, παραδοσιακό οικισμό κ.λ.π.

Ο όρος Αγροτουρισμός, χωρίς σαφή διαχωρισμό προϊόντος έχει καθιερωθεί στην Ελλάδα, λόγω της ευρείας χρήσης του. Δεν είναι μια ελληνική πρωτοτυπία αλλά ένα σχέδιο ανάπτυξης της υπαίθρου μέσω μιας ήπιας εναλλακτικής μορφής τουρισμού, που σε ολόκληρο τον κόσμο εφαρμόζεται με επιτυχία, ως προς αυτούς τους δύο πρωταρχικούς σκοπούς : την τόνωση των μειονεκτικών περιοχών της υπαίθρου και την ήπια τουριστική ανάπτυξη, χωρίς ανεπιθύμητες επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Ο Αγροτουρισμός είναι μια μορφή περιφερειακής ανάπτυξης, η οποία μπορεί να συμβάλει στην τοπική κοινωνία, προσφέροντας οικονομική άνθηση και ευμάρεια. Τα οφέλη που πηγάζουν από αυτόν λειτουργούν σε πολλαπλά επίπεδα (οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, αγροτικής παραγωγής κ.λ.π), μέσω μιας μορφής τουρισμού που σέβεται το υπάρχον περιβάλλον και τους φυσικούς – ανθρώπινους πόρους. Επιτρέπει τη συνέχιση της παραγωγής παραδοσιακών αγροτικών προϊόντων που πιθανώς να είχαν εκλείψει, διατηρεί ή αναβιώνει τέχνες που διαφορετικά θα είχαν «πεθάνει», συντηρεί τις μνήμες με την αναβίωση εθίμων και παραδοσιακών εκδηλώσεων, γίνεται κανάλι επικοινωνίας των απομονωμένων περιοχών και δίνει προοπτικές δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας, ιδιαίτερα στους νέους και τις γυναίκες της περιφέρειας. Αντιπροσωπεύει επίσης την ευκαιρία να τεθεί σε μια νέα βάση η σχέση αστικού κέντρου – αγροτικής περιοχής, και δη των μειονεκτικών περιοχών. (Ανδριώτης, 2003)

¹ Αρτεμάκης Μιχάλης, Εναλλακτικές μορφές-Πράσινο τουρισμός στην Κρήτη, στο: ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, 1998 τ. -, τχ. 236, σ. 94-99

Ολόκληρη η φιλοσοφία του Αγροτουρισμού βασίζεται στη διαπροσωπική, ανθρώπινη, άμεση και φιλόξενη σχέση μεταξύ του κατοίκου της υπαίθρου και του επισκέπτη. Για το λόγο αυτό φέρνουμε τον επισκέπτη σε επαφή με τη φύση, με την καλλιέργεια της γης, την περισυλλογή του καρπού, με τους ανθρώπους της περιοχής. Ο επισκέπτης μαθαίνει να φτιάχνει στον αργαλειό, να κεντάει, να παρατηρεί τα ζώα και τα πουλιά, να δοκιμάζει το κρασί και το τσίπουρο, να συμμετέχει στην παραγωγή τους, να καταλαβαίνει τη σωστή ώρα του τρύγου, τη γεύση, το άρωμα, το χρώμα του κρασιού της περιοχής μας, τη χρήση του κρόκου, τη διαφορά στις ποικιλίες του μελιού, τη διαδικασία και επιλογή κατά την περισυλλογή των μανιταριών ή των κάστανων.

Η έννοια του αγροτουρισμού δεν φιλοδοξεί να κάνει τον αγρότη ξενοδόχο. Αλλά να του δώσει την ευκαιρία να παρουσιάσει και να «πουλήσει» τον δικό του τρόπο ζωής, καθώς και όλα αυτά που διαθέτει και που ίσως θεωρούσε άνευ σημασίας, στον αστό που ασφυκτιά στη μεγαλούπολη κι επιθυμεί να επανέλθει έστω και για λίγες μέρες σε μια ζωή αγνή ανέπαφη, αυθεντική.

Ο τουρίστας μετατρέπεται σε επισκέπτη, φίλο, θαυμαστή του τόπου, είναι στην ουσία ένας «φιλοξενούμενος», ένας ταξιδιώτης που αναζητά τα μυστικά, την αυθεντικότητα και την ομορφιά του, εστιάζοντας στην ήσυχη ζωή, τη φυσική κληρονομιά και όλα όσα μοναδικά και ξεχωριστά έχει να προσφέρει ο κάθε προορισμός. Στην ουσία ο αγρότης προσφέρει όλα εκείνα τα οποία έχει έως σήμερα πιθανών παραγκωνίσει, τις αγροτικές ασχολίες, την περισυλλογή του καρπού, των βοτάνων, τη φροντίδα των ζώων, τα ήθη και τα έθιμα του, τις γιορτές και τα πανηγύρια του, τις τέχνες και τα παραδοσιακά του επαγγέλματα, όλα όσα ο κάτοικος της πόλης λαχταράει να γνωρίσει σε μια προσπάθεια «επιστροφής στις ρίζες» σ' έναν τρόπο ζωής ξεχασμένο ή αγνοημένο.

Ο καίριος σκοπός του Αγροτουρισμού είναι αυτή ακριβώς η μύηση στο περιβάλλον του χωριού, της επαρχίας, της αγροτικής ζωής, της ενσωμάτωσης στον κοινωνικό ιστό, και τις τοπικές συνθήκες². Ο Αγροτουρισμός ως βασική μορφή επιχείρησης έχει την προσφορά φιλοξενίας, από τον αγρότη ή τον κάτοικο αγροτικής περιοχής, ο οποίος για τον λόγο αυτό, εξοπλίζει και προσαρμόζει κατάλληλα το δικό του κατάλυμα ή δημιουργεί ένα καινούργιο μέσα σε αγροτικό χώρο, σύμφωνα πάντα με τα αρχιτεκτονικά πρότυπα και την παράδοση της περιοχής του. Σε συνδυασμό με το σπιτικό παραδοσιακό φαγητό, τη χρήση των ντόπιων αγροτικών προϊόντων κι ένα σύνολο υπηρεσιών και δραστηριοτήτων δεδομένου, ότι ο τουρίστας επιδιώκει να μη μένει παθητικός, ολοκληρώνεται το τουριστικό προϊόν. Αποτελεί για τον κάθε κάτοικο της υπαίθρου που ασχολείται με αυτόν, ένα συμπλήρωμα στο εισόδημα του και σπανιότερα την κύρια απασχόληση του.

Με αυτόν τον τρόπο δεν απαιτείται από τον αγρότη να μεταβληθεί σε ξενοδόχο ή τουριστικό πράκτορα, ούτε και να εγκαταλείψει τις βασικές του ασχολίες. Αντίθετα, η διατήρηση των αγροτικών και λοιπών παραδοσιακών ασχολιών απαιτείται προκειμένου να διατηρήσουμε την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη μιας περιοχής και να μην επικεντρώνουμε σ' έναν και μόνο κλάδο

²Fennell, David, (2001), Οικοτουρισμός. Μετάφραση : Αποστολοπούλου, Αντιγόνη. Αθήνα: ΕΛΛΗΝ

της οικονομίας, όπως συνέβη στο παρελθόν, σε τόπους που εγκατέλειψαν κάθε άλλη δραστηριότητα για να ασχοληθούν αποκλειστικά με τον τουρισμό.

2.3.3 Φυσιολατρικός τουρισμός

Φυσιολατρικός τουρισμός είναι ο τουρισμός που αναπτύσσεται σε οικολογικά αξιόλογες περιοχές, δεν υπερβαίνει τη φέρουσα ικανότητα της περιοχής, προωθεί την προστασία και διαχείριση του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος σύμφωνα με νομικά ή άλλου τύπου αποτελεσματικά μέτρα, ενώ ταυτόχρονα διατηρεί τη συνοχή του κοινωνικού ιστού³.

Είναι μια αειφορική μορφή τουρισμού υπαίθρου που εστιάζει πρώτα στην απόκτηση εμπειριών και γνώσεων για τη φύση και ο οποίος είναι ήπιος, μη καταναλωτικός και τοπικά προσανατολισμένος. Αναπτύσσεται σε φυσικές περιοχές και πρέπει να συντελεί στη διατήρηση και συντήρηση των περιοχών αυτών.

Ένα από τα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά του φυσιολατρικού τουρισμού είναι ότι πάντοτε σχετίζεται με το φυσικό περιβάλλον και όλα τα οικοσυστήματα που αυτό περιλαμβάνει, τους φυσικούς πόρους και την άγρια ζωή που διαθέτει. Το φυσικό περιβάλλον πρέπει να είναι στην πρωτογενή «φυσική» του μορφή, δηλαδή να μην έχει αλλοιωθεί από ανθρώπινες δραστηριότητες και να είναι ανεπεξέργαστο, αμόλυντο και αυθεντικό. Επίσης, σημαντικό είναι και το ενδιαφέρον του τουρίστα για τον τουριστικό του προορισμό.

Το κυριότερο κίνητρο του φυσιολατρικού τουρισμού είναι η επιθυμία του τουρίστα για γνωριμία, απόκτηση γνώσεων και απόλαυση του προορισμού του χωρίς να υποβαθμίσει, να αλλοιώσει ή ακόμα και να καταστρέψει το περιβάλλον που τον φιλοξενεί. Ακόμη, ο φυσιολατρικός τουρισμός πρέπει πάντα να έχει τοπικό προσανατολισμό, να βασίζεται στην τοπική υποδομή και να διαχειρίζεται από τον ντόπιο πληθυσμό, ο οποίος θα λαμβάνει και τα κέρδη για βιοποριστικούς σκοπούς αλλά και για την συντήρηση του περιβάλλοντος. (Ανδρειώτης, 2003)

Οι οικοτουρίστες είναι άνθρωποι που αγαπούν τη φύση, θέλουν να την γνωρίσουν και να αποκτήσουν εμπειρίες από την προσωρινή συμβίωση τους με αυτή. Συνήθως είναι άνθρωποι απαιτητικοί, ώριμοι, ανώτερου μορφωτικού και εισοδηματικού επιπέδου. Ως επί το πλείστον, έχουν κάποια τουριστική εμπειρία και ξέρουν ακριβώς τι θέλουν και τι αντιπροσωπεύει η δαπάνη τους.

Ο φυσιολατρικός τουρισμός σχεδόν πάντα μπορεί να συνδυάζεται με τον αγροτουρισμό σε ότι αφορά τη διαμονή, χωρίς όμως να είναι απαραίτητο. Η ανάπτυξη του φυσιολατρικού τουρισμού έχει ως στόχους:

Την ανάδειξη και αξιοποίηση περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους ή περιβαλλοντικής αξίας

Την προστασία οικολογικά ευαίσθητα περιοχών μέσω της περιβαλλοντικής έρευνας

³Εθνική Επιτροπή Οικοτουρισμού, 2002 (http://www.kee.gr/perivallontiki/teacher3_4_2.html)

Τη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας και του τοπικού χαρακτήρα της περιοχής

Την ενθάρρυνση της περιβαλλοντικής συνείδησης των επισκεπτών μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης⁴.

Οι επισκέπτες των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών οφείλουν να τηρούν προσεκτικά τις απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος από τη ρύπανση, την αποφυγή κάθε ενόχλησης των φυσικών βιοτόπων και διατάραξης της ισορροπίας των οικοσυστημάτων.

Ο φυσιολατρικός τουρισμός συμβάλλει στην ολοκληρωμένη περιβαλλοντική διαχείριση μιας περιοχής παρεμβαίνοντας και διαμορφώνοντας τις τάσεις και τα χαρακτηριστικά των τοπικών φορέων, των επιχειρηματιών και των επισκεπτών. Έτσι λοιπόν, η ορθή οικοτουριστική ανάπτυξη: προετοιμάζει τους επισκέπτες, πριν την αναχώρησή τους, ώστε να ελαχιστοποιήσουν ή ακόμα και να αποφύγουν την πρόκληση αρνητικών επιπτώσεων σε ευαίσθητες περιοχές, μέσω της ενημέρωσής τους σχετικά με τη στάση τους απέναντι στη χλωρίδα και πανίδα του τόπου προορισμού, ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις από την παρουσία επισκεπτών, επεμβαίνει διορθωτικά, εάν υπάρξει πρόβλημα, οι επισκέψεις των τουριστών πραγματοποιούνται σε μικρές ομάδες για να αποφευχθούν προβλήματα υπερσυγκέντρωσης, ενημερώνει, πληροφορεί και εκπαιδεύει τους επιχειρηματίες και το προσωπικό (τους επαγγελματίες του κλάδου δηλαδή) σχετικά με τις απαραίτητες ενέργειες, που πρέπει να ληφθούν με σκοπό τη διατήρηση υψηλής οικολογικής ποιότητας, πολλές φορές αποτελεί μέρος προγραμμάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης, οι εγκαταστάσεις είναι από υλικά φιλικά προς το περιβάλλον και η αρχιτεκτονική τους σύμφωνη με την τοπική τεχνοτροπία, αποτελεί πηγή χρηματοδότησης προγραμμάτων προστασίας της φύσης, πολλές φορές οι επισκέπτες συμμετέχουν στην προστασία του περιβάλλοντος (Κοκκώσης,2001).

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (WTO) και The International Ecotourism Society (TIES) , οι επιχειρήσεις που προβάλλουν οικοτουριστικό προϊόν, θα πρέπει να τηρούν τις ακόλουθες 9 προϋποθέσεις:

- 1) Η επιχείρηση να οργανώνει ταξίδια αναψυχής, ξενάγησης και ψυχαγωγίας σε τόπους φυσικού κάλλους.
- 2) Να παίρνει μέρος στην προστασία μη ανανεώσιμων πόρων και άλλων πηγών του περιβάλλοντος.
- 3) Να δημιουργεί περιβαλλοντική γνώση.
- 4) Να προσφέρει άμεσα χαρακτηριστικά προτερήματα για την συντήρηση παραδοσιακών τόπων και άλλων περιοχών.
- 5) Να προσφέρει χαρακτηριστικά πλεονεκτήματα για την ενδυνάμωση των γηγενών πληθυσμών.
- 6) Να σέβεται την τοπική κουλτούρα.

⁴Εθνική Επιτροπή Οικοτουρισμού, 2002

7) Να στηρίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα και άλλες δημογραφικές κινήσεις.

8) Να συνεισφέρει στην εκπαίδευση και γνωριμία του επισκέπτη με την τοπική κουλτούρα, ήθη, έθιμα και λοιπές τοπικές συνήθειες.

9) Να προωθεί τη φιλοσοφία για «επιστροφή στη φύση» και τα μοναδικά φυσικά χαρακτηριστικά της.

Με βάση όσα αναφέρουμε παραπάνω και έχοντας υπόψη ότι η παρουσία στην Ελλάδα των μορφών του αγροτουρισμού με ολοκληρωμένες αγροτικές δραστηριότητες είναι μικρή λόγω της ελάχιστης παρουσίας μεγάλων αγροκτημάτων που θα μπορούσαν να προσφέρουν πλήρως ενσωματωμένες αγροτουριστικές δραστηριότητες, γίνεται φανερό ότι οι δραστηριότητες οι οποίες δημιουργούνται στον ελληνικό χώρο υπάγονται κυρίως στην έννοια του Φυσιολατρικού τουρισμού, ως δραστηριότητες υπαίθρου και όχι μόνο.

Στον φυσιολατρικό τουρισμό, μπορούν να συμπεριληφθούν όλες σχεδόν οι θεματικές διαφοροποιήσεις και κατηγοριοποιήσεις του τουρισμού και για το λόγο αυτό στις μέρες μας όταν μιλάμε για εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην ουσία μιλάμε για Οικοτουρισμό και όλες τις δυνατότητες και διαφοροποιήσεις που αυτός περιλαμβάνει.

Οι προϋποθέσεις για την ένταξη μιας περιοχής από τον ΕΟΤ σε προορισμούς κατάλληλους για εναλλακτικό τουρισμό χωρίζονται σε 3 διαστάσεις:

A) Οι τοπικές ιδιαιτερότητες προορισμού (τοπικό χρώμα)

B) Η ποιότητα υποδομών του προορισμού και

Γ) Οι δραστηριότητες αναψυχής που αναπτύσσονται και προσφέρονται. Ελκυστικό στοιχείο είναι το «νέο-πρωτοποριακό-παρθένο και ανεξερεύνητο» του προορισμού που τον διαφοροποιεί από άλλες κορεσμένες περιοχές (Έξαρχος,2006).

Έτσι λοιπόν, θα πρέπει να δημιουργήσει η ενδιαφερόμενη περιοχή ένα διακριτό, ελκυστικό και αυθεντικό προϊόν που θα συνδέεται με την ταυτότητα της περιοχής και θα ενσωματώνει την εικόνα της διασφαλίζοντας ποιότητα στην εμπειρία αναψυχής. Ο τουριστικός προορισμός θα πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις μορφές τουρισμού που βασίζονται στη φύση και στις οποίες το κύριο κίνητρο των τουριστών είναι η παρατήρηση και η εκτίμηση της φύσης καθώς και οι παραδοσιακοί οικισμοί (και πολιτισμοί) που κυριαρχούν στις φυσικές περιοχές. (πχ το Πάπιγκο της ηπείρου, η Σαμαριά στην Κρήτη κ.λ.π).

Οι μεγάλες ομάδες επισκεπτών θα πρέπει να αποτρέπονται για να αποφευχθεί το πρόβλημα της υπερσυγκέντρωσης. Οι εγκαταστάσεις θα πρέπει να είναι χτισμένες από φιλικά προς το περιβάλλον υλικά και η αρχιτεκτονική σύμφωνη με την τοπική τεχνοτροπία. Προτείνεται να αποφεύγονται οι ενεργοβόρες- υδατοφόρες εγκαταστάσεις και να εφαρμόζονται πρακτικές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ο φορέας της περιοχής θα ελαχιστοποιεί τις αρνητικές επιδράσεις πάνω στο φυσικό και κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον και θα επεμβαίνει διορθωτικά εάν υπάρξει πρόβλημα.

Ο τουρισμός θα πρέπει να αποτελεί πηγή χρηματοδότησης προγραμμάτων προστασίας της φύσης και να προσπαθεί να πείθει τους επισκέπτες να συμμετέχουν και οι ίδιοι στην προστασία του περιβάλλοντος, αυξάνοντας τόσο την ευαισθησία των τουριστών, όσο και των τοπικών κοινωνιών για τη διατήρηση των φυσικών όσο και πολιτιστικών του στοιχείων.

Οι επιχειρηματίες αλλά και οι κάτοικοι της περιοχής πρέπει να εκπαιδεύονται σχετικά με τις απαραίτητες ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν με σκοπό τη διατήρηση υψηλής περιβαλλοντικής ποιότητας. Οι επιχειρήσεις συστήνεται να είναι εξειδικευμένες και οργανωμένες σε μικρές ομάδες και να προετοιμάζουν τους επισκέπτες πριν την άφιξη τους αλλά και να τους ενημερώνουν κατά την άφιξη ώστε να αποφεύγονται ή να ελαχιστοποιούνται η πρόκληση αρνητικών επιπτώσεων σε ευαίσθητες περιοχές. (δρυμοί, υγροβιότοποι)

Ένα ακόμη στοιχείο που πρέπει να έχει μια περιοχή σαν προορισμός εναλλακτικού τουρισμού είναι να περιέχει επιστημονικά, εκπαιδευτικά και διερευνητικά χαρακτηριστικά (Σωτηριάδης,2005).

2.3.4 Αθλητικός τουρισμός

Ο αθλητικός τουρισμός αναφέρεται σε ταξίδια που περιλαμβάνουν είτε την παρατήρηση είτε τη συμμετοχή σε μια αθλητική εκδήλωση, παραμένοντας εκτός από το συνηθισμένο περιβάλλον των τουριστών. Ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί έναν ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα του παγκόσμιου ταξιδιωτικού κλάδου και ισοδυναμεί με \$7.680.000.000.

Υπάρχουν διάφορες ταξινομήσεις του αθλητικού τουρισμού. Ο Γκάμον και ο Ρόμπινσον πρότειναν ότι ο αθλητικός τουρισμός μπορεί να κατηγοριοποιηθεί ως σκληρός αθλητικός τουρισμός ή μαλακός αθλητικός τουρισμός, ενώ ο Γκίμπσον πρότεινε ότι υπάρχουν τρία είδη αθλητικού τουρισμού: Τουρισμός αθλητικών εκδηλώσεων, κοσμικός αθλητικός τουρισμός και ενεργός αθλητικός Τουρισμός.

Σκληρός και μαλακός αθλητικός τουρισμός

Ο "σκληρός" ορισμός του αθλητικού τουρισμού αναφέρεται στην ποσότητα των ατόμων που συμμετέχουν σε ανταγωνιστικές αθλητικές εκδηλώσεις. Κανονικά αυτά τα είδη των γεγονότων είναι το κίνητρο που προσελκύει τους επισκέπτες με τα γεγονότα. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, το Παγκόσμιο Κύπελλο

FIFA, το Γκραν Πρι F1 και οι περιφερειακές εκδηλώσεις, όπως το πρωτάθλημα σπριντ ΚΑΠ, θα μπορούσαν να περιγραφούν ως σκληροί αθλητικοί τουριστικοί προορισμοί.

Ο "μαλακός" ορισμός του αθλητικού τουρισμού είναι όταν ο τουρίστας ταξιδεύει για να συμμετάσχει σε ψυχαγωγικούς αθλητικούς χώρους ή για να υπογράψει για αναψυχή. Η πεζοπορία, το σκι, το τρέξιμο και το κανό μπορούν να περιγραφούν ως μαλακός αθλητικός τουρισμός. Ίσως η πιο κοινή μορφή μαλακών αθλητικών τουριστών περιλαμβάνει γκολφ σε σχέση με προορισμούς στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Τουρισμός αθλητικών εκδηλώσεων

Ο τουρισμός αθλητικών εκδηλώσεων αναφέρεται στους επισκέπτες που επισκέπτονται μια πόλη για να παρακολουθήσουν εκδηλώσεις. Τα δύο γεγονότα που προσελκύουν τους περισσότερους τουρίστες παγκοσμίως είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες και το Παγκόσμιο Κύπελλο της FIFA. Αυτά τα γεγονότα διεξάγονται μία φορά κάθε τέσσερα χρόνια, σε μια διαφορετική πόλη στον κόσμο.

Κοσμικός αθλητικός τουρισμός

Οικοσμικές αθλητικές τουριστικές δραστηριότητες περιλαμβάνουν επισκέψεις στις αθλητικές αίθουσες και στις αίθουσες διοργάνωσης αθλητικών γεγονότων με προσωπικότητες όταν βρίσκονται σε διακοπές.

Ενεργός αθλητικός τουρισμός

Ο ενεργός αθλητικός τουρισμός αναφέρεται σε όσους συμμετέχουν στα αθλήματα ή τις αθλητικές εκδηλώσεις. Το ποδόσφαιρο, το μπάσκετ, κλπ θεωρούνται ενεργά αθλήματα και πολλές αθλητικές εκδηλώσεις (που αποκαλούμε τουρνουά ή φεστιβάλ) οργανώνονται κάθε χρόνο στις περισσότερες χώρες του κόσμου.

2.3.5 Τουρισμός Περιπέτειας

Τα ταξίδια περιπέτειας είναι ένα είδος εξειδικευμένου τουρισμού, που περιλαμβάνει εξερεύνηση ή ταξίδια με ορισμένο βαθμό κινδύνου (πραγματικό ή αντιληπτό), και το οποίο μπορεί να απαιτεί ειδικές δεξιότητες και σωματική άσκηση. Σύμφωνα με τον αμερικανικό ταξιδιωτικό σύλλογο περιπέτειας, τα ταξίδια περιπέτειας μπορεί να είναι οποιαδήποτε τουριστική δραστηριότητα που περιλαμβάνει σωματική δραστηριότητα, πολιτιστική ανταλλαγή και σύνδεση με τη φύση.

Η πρόσβαση σε φθηνή καταναλωτική τεχνολογία, σε σχέση με τα παγκόσμια συστήματα εντοπισμού θέσης, η συσκευασία λάμψης, η κοινωνική δικτύωση και η φωτογραφία, έχουν αυξήσει το παγκόσμιο ενδιαφέρον για τα ταξίδια περιπέτειας. Το ενδιαφέρον για τα ανεξάρτητα ταξίδια περιπέτειας έχει επίσης αυξηθεί καθώς περισσότερες εξειδικευμένες ταξιδιωτικές ιστοσελίδες

αναδύονται προσφέροντας προηγουμένως εξειδικευμένες τοποθεσίες και αθλήματα.

2.3.6 Θαλάσσιος τουρισμός

Ο θαλάσσιος τουρισμός είναι ο τουρισμός ο οποίος σχετίζεται με την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων στη θάλασσα. Συνήθως αφορά στην κολύμβηση και την αναψυχή στην παραλία, αλλά με την εναλλακτική του έννοια εμπεριέχει και λοιπές δραστηριότητες, όπως θαλάσσια σπορ, παρακολούθηση βυθού, κλπ. Οι δύο σημαντικότερες όμως δραστηριότητες εναλλακτικών μορφών τουρισμού είναι ο Αγροτουρισμός και ο Οικοτουρισμός⁵.

2.3.7 Θρησκευτικός τουρισμός

Ο θρησκευτικός τουρισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ελληνικής τουριστικής κίνησης και αφορά στην επίσκεψη σε θρησκευτικούς τόπους λατρείας, όπως μοναστήρια και εκκλησίες. Η Ελλάδα διαθέτει πολλά θρησκευτικά μνημεία, παλαιοχριστιανικά, βυζαντινά και μεταβυζαντινά που οι τουρίστες μπορούν να επισκεφθούν (Αρτεμάκης, 1998).

2.4 Προγράμματα στήριξης εναλλακτικού τουρισμού

Ο εναλλακτικός τουρισμός στην Ελλάδα στηρίζεται από το ΕΣΠΑ με διάφορα προγράμματα. Σύμφωνα με την ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ:

«Ο εναλλακτικός τουρισμός περιλαμβάνει το σύνολο των τουριστικών υπηρεσιών, οι οποίες διακρίνονται ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες, τις προτιμήσεις και τα κίνητρα των τουριστών, απευθύνονται σε ένα εξειδικευμένο κοινό, τηρούν τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και συμβάλλουν στην άμβλυνση της εποχικότητας της τουριστικής ζήτησης.

Η συγκεκριμένη Πράξη αποσκοπεί:

Στη διαφοροποίηση και στον εμπλουτισμό του ελληνικού τουριστικού προϊόντος με την επιχειρηματική αξιοποίηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Στην ανάδειξη και τουριστική αξιοποίηση του φυσικού και πολιτισμικού αποθέματος.

Στην άμβλυνση της εποχικότητας της τουριστικής ζήτησης.

Στην κατεύθυνση αυτή, μέσω της Πράξης "Εναλλακτικός Τουρισμός", θα ενισχυθούν επενδυτικά σχέδια τα οποία θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας ή περισσότερων ειδικών ή/και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως:

⁵ Αντωνίου Θανάσης κ.α. ο Αγροτουρισμός στην Ελλάδα, στο : www.ethnos.gr/article.asp?catid.

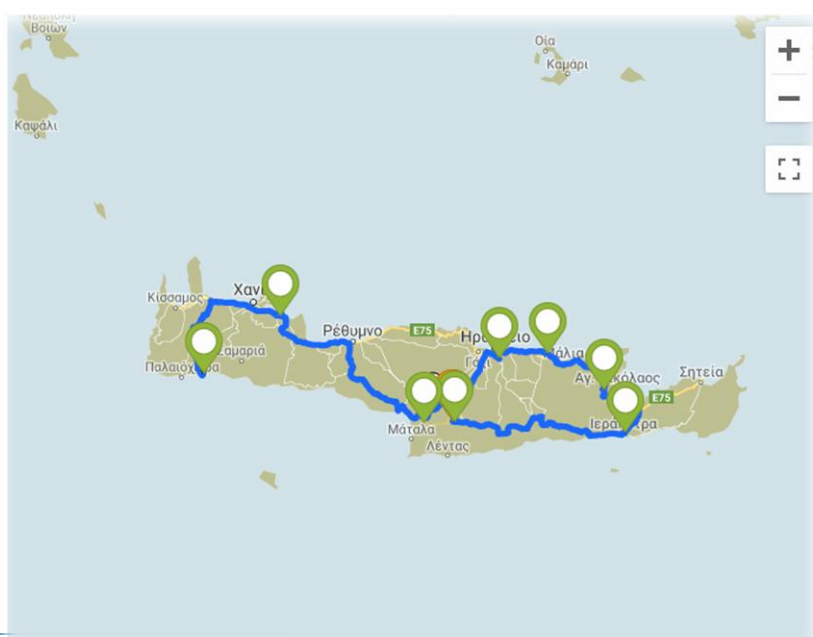
*Αθλητικός τουρισμός αναψυχής
Θαλάσσιος τουρισμός
Τουρισμός υπαίθρου
Γαστρονομικός τουρισμός
Τουρισμός υγείας και ευεξίας⁶»*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΝΑΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

3.1 Πολιτιστική Διαδρομή στην Κρήτη: από τους μινωικούς χρόνους μέχρι τα νεότερα χρόνια

Η διαδρομή, είναι ένα πλήρες και επώνυμο τουριστικό προϊόν, που αποτελείται από επισκέψεις σε πολιτιστικά αξιοθέατα και απόμια σειρά τουριστικών και συμπληρωματικών υπηρεσιών. Οι επισκέψεις θα πρέπει προβλέπουν ξενάγηση (δια ζώσης ή ηλεκτρονική) σε όλα τα πολιτιστικά αξιοθέατα - στάσεις της Διαδρομής. Θα πρέπει να εξασφαλίζεται σχετική εξειδικευμένη και εξαντλητική ερμηνεία/πληροφόρηση (έντυπη και ηλεκτρονική), που θα μπορεί να λάβει ο δυνητικός τουρίστας πριν, κατά και μετά την επίσκεψη. Η Διαδρομή έχει ως συνεκτικό στοιχείο τα μνημεία του μινωικού πολιτισμού, στα οποία σύμφωνα με αρκετούς μελετητές μπορεί να ερευνηθεί η γένεση του αρχαίου θεατρικού χώρου. Τα μινωικά ανάκτορα συνδέονται με την ευθύγραμμη διαμόρφωση των πρώιμων αρχαίων ελληνικών θεάτρων, αλλά και με τις ορθογώνιες βαθμίδες στα βουλευτήρια, τις αγορές και τους ναούς.

⁶<http://www.mintour.gov.gr/Investments/Espa/Administrationservice/enalaktikostourismos>

3.2 Το μονοπάτι E4 ως Αθλητική τουριστική δραστηριότητα στο Νομό Ρεθύμνης

Η πεζοπορία στην Κρήτη είναι η αγαπημένη δραστηριότητα για τους λάτρεις του αθλητικού τουρισμού, που επιλέγουν το νησί για τις διακοπές τους. Το Ευρωπαϊκό μονοπάτι E4 διασχίζει την Κρήτη από το ένα άκρο στο άλλο, προσφέροντας στον επισκέπτη διαφορετικές εικόνες. Το κομμάτι του μονοπατιού E4 Ρεθύμνου, που παρουσιάζεται εδώ, ξεκινάει από την ιστορική Μονή Αρκαδίου, συνεχίζει την αρχαία πόλη της Ελεύθερνας και τελικά καταλήγει στο χωριό Μαργαρίτες. Τα κυριότερα σημεία της συγκεκριμένης διαδρομής είναι η Μονή Αρκαδίου, η αρχαία νεκρόπολη και οι ρωμαϊκές δεξαμενές της Ελεύθερνας και τα παραδοσιακά πέτρινα σπίτια των Μαργαριτών. Η διαδρομή έχει μήκος 12 χλμ. και διασχίζεται σε περίπου 4-5 ώρες.

Οι τρεις σταθμοί του συγκεκριμένου μονοπατιού του E4 Ρεθύμνου

Ορόσημο 1: Η ιστορική Μονή Αρκαδίου

Η Μονή Αρκαδίου είναι ένα από τα πιο εντυπωσιακά και διασημότερα μοναστήρια της Κρήτης. Θα σας υπενθυμίσει ένα φρούριο, λόγω της

αρχιτεκτονικής του δομής, του μεγέθους και της ιστορίας του. Ιδρύθηκε στις αρχές του 13ου αιώνα από έναν μοναχό, τον Αρκάδιο. Ο διώροφος ναός του είναι αφιερωμένος στη Μεταμόρφωση του Χριστού και στους Αγίους Κωνσταντίνο και Ελένη. Το 1866, οι κρητικοί αντάρτες που βρίσκονταν στη Μονή, θυσιάστηκαν με το φουσάρισμα της αποθήκης πυρίτιδας κατά την πολιορκία της Μονής από τους Τούρκους. Το «Ολοκαύτωμα», ένα μεγάλο γεγονός ηρωισμού και θυσίας, έγινε ορόσημο στην ελληνική και παγκόσμια ιστορία, αλλάζοντας την τύχη της Κρήτης.

Από το Αρκάδι, προς τα ανατολικά, υπάρχει το μονοπάτι της χώρας προς το χωριό Μαργαρίτες. Μετά από λίγο, το μονοπάτι Ε4 Ρεθύμνου, που συνδέει το Αρκάδι με την Ελεύθερνα και άλλα χωριά του Μυλοποτάμου. Μετά από μια μισή ώρα πεζοπορίας, είναι τα ερείπια της παλιάς βυζαντινής εκκλησίας του Ιωάννη του Θεολόγου και διάφορα κτίρια, ενώ λίγο πιο πέρα, και μια ανοικτοσιά με κρύο νερό. Λίγα μέτρα δεξιά, σε ένα μεγάλο βράχο, υπάρχει η γλυπτική σπηλιά του Αγίου Αντωνίου. Αυτό το κομμάτι της διαδρομής πεζοπορίας είναι ιδιαίτερο, με βαθιές χαράδρες γεμάτες δρυς, ξηρά, πεύκα, ελιές, καρυδιά και άλλα οπωροφόρα δέντρα.

Ορόσημο 2: Ο δημοφιλής αρχαιολογικός χώρος και το μουσείο της Ελεύθερνας

Ακολουθώντας τα μαύρα-κίτρινα σημάδια του μονοπατιού Ε4 Ρεθύμνου, συναντάει κανείς τις ρωμαϊκές δεξαμενές της Αρχαίας Ελεύθερνας. Η Αρχαία Ελεύθερνα είναι ο σημαντικότερος αρχαιολογικός χώρος του Ρεθύμνου. Η πόλη της Ελεύθερνας ιδρύθηκε από τους Δωριείς γύρω στο 9ο αιώνα π.Χ. και κατοικήθηκε στα πρώτα βυζαντινά χρόνια. Η σημασία της Ελεύθερνας οδήγησε στη δημιουργία του Αρχαιολογικού Μουσείου της Ελεύθερνας για να φιλοξενήσει τα ευρήματα των ανασκαφών.

Οι ανασκαφές έχουν αποκαλύψει ειδώλια της Γεωμετρικής, Κλασικής και Ελληνιστικής περιόδου, καθώς και την περίφημη νεκρόπολη της Ελεύθερνας, στην τοποθεσία Ορθή Πέτρα. Λόγω των πολλών τεχνουργημάτων που ανακαλύφθηκαν εκεί, η Νεκρόπολη έγινε το πιο σημαντικό κομμάτι της Ελεύθερνας. Εδώ επίσης υπάρχει ένας τεράστιος τάφος πολεμιστών με 480 κεραμικά δοχεία και όπλα. Η σημασία της Ελεύθερνας ως αρχαιολογικού χώρου οδήγησε στην απόφαση να δημιουργηθεί ένα μουσείο δίπλα στον χώρο.

Εκτός από τις ρωμαϊκές δεξαμενές και τη Νεκρόπολη, μην ξεχάσετε να επισκεφτείτε τα ερείπια του Πύργου του φρουρίου στην είσοδο της αρχαίας πόλης. Αυτός ο Πύργος ήταν μια προρωμαϊκή δομή, που κατασκευάστηκε για την προστασία της πόλης. Ο Πύργος χτίστηκε με τετράγωνες πέτρες

εξωτερικά και μικρές πέτρες εσωτερικά. Σύμφωνα με μια άλλη εκδοχή της ιστορίας, ο Πύργος χτίστηκε στη μεσαιωνική περίοδο.

Ορόσημο 3: Το παραδοσιακό χωριό Μαργαρίτες

Μετά από πέντε ώρες πεζοπορίας μέσα από κοιλάδες, λόφους, αρχαιότητες, ελαιώνες, παραδοσιακά χωριά και οικισμούς, αυτό το τμήμα του δρόμου Ε4 Ρεθύμνου καταλήγει στο γραφικό χωριό Μαργαρίτες. Το χωριό είναι χτισμένο σε λόφο και κυριαρχεί στην περιοχή.

Τα περισσότερα από τα παλιά αρχοντικά διατηρούνται ακόμα και είναι από τα καλύτερα δείγματα της μεσαιωνικής αγροτικής αρχιτεκτονικής. Θα δείτε παραδοσιακά πέτρινα σπίτια με καμάρες, τοξωτά παράθυρα, σκαλισμένα έπιπλα στις πόρτες, οικόσημα και πυργίσκους. Στα χωριά της γύρω περιοχής θα βρείτε πολλές βυζαντινές εκκλησίες, γραφικά παρεκκλήσια και ναούς στηλαίων.

Οι τεχνίτες του χωριού συνεχίζουν την αρχαία τέχνη της κρητικής κεραμικής και μούχλα εξαιρετικά κεραμικά χειροτεχνήματα, όπως βάζα, κανάτες και διάφορα άλλα μικρά γλυπτά. Αυτές οι δημιουργίες αποδεικνύουν την τέχνη και την ιστορική παράδοση του χωριού, που μαζί με το Θραψάνο είναι τα μεγαλύτερα κεραμικά κέντρα στην Κρήτη. Γι' αυτό ήταν δημοφιλές ως «χωριά των βάζων».

Το χωριό Μαργαρίτες διατηρεί ακόμα την παλιά Κρητική φιλοξενία, οπότε ετοιμαστείτε να σας μεταχειριστούν εξαιρετικές κρητικές λιχουδιές σε συνδυασμό με μια βολή της διάσημης κρητικής ρακής: ο καλύτερος τρόπος για να ολοκληρώσετε αυτή την υπέροχη πεζοπορική διαδρομή του μονοπατιού Ε4 Ρεθύμνου.

Το μονοπάτι Ε4 στα Ανώγεια

Ανώγεια - Ζώμινθος - Ζώμινθος - Νίδα Συνολικό μήκος: 11+11 χλμ Ώρες: 8 ώρες Προτεινόμενη περίοδος: Μάρτιος - Νοέμβριος Δυσκολία διαδρομής: Σχετικά εύκολη

Από τα Ανώγεια η διαδρομή παρακάμπτει από τα δυτικά τον δημόσιο δρόμο και οδεύει προς την περιοχή της Ζωμίνθου, αφού περάσει την εκκλησία του Αγίου Υακίνθου. Στη συνέχεια ακολουθεί τον ασφαλτοστρωμένο δρόμο, συναντά την πηγή της Αγίας Μαρίνας και την εκκλησία του Αγίου Μάμα και φτάνει στη διασταύρωση προς το αστεροσκοπείο του Σκίνακα. Συνεχίζει να ακολουθεί τον κεντρικό δρόμο, εγκαταλείποντάς τον στην είσοδο του οροπεδίου της Νίδας και διασχίζοντάς το από τα νοτιοανατολικά.

Η ευρύτερη περιοχή της Νίδας θεωρείται σπηλαιολογικός παράδεισος. Το τοπίο της διαδρομής είναι γενικά γυμνό και τραχύ. Στη Ζώμινθο εντυπωσιάζει το μοναδικό εναπομένον στην Κρήτη δασύλλιο σφενδάμνων και ο εντυπωσιακός κράταιγος (τρικοκιά). Στα τριγύρω μικρά οροπέδια φύεται ένα σπανιότατο ενδημικό φυτό της Κρήτης και ένα από τα 4 ενδημικά γένη Ελλάδας, η χορστρισέα, που κινδυνεύει με εξαφάνιση. - Αξιοθέατα

Τα Ανώγεια είναι ορεινή κωμόπολη, οικοδομημένη κατά συνοικίες σε υψόμετρο από 700 ως 790μ. Είναι σπουδαίο κέντρο κτηνοτροφίας και υφαντικής. Προσφέρουν τη δυνατότητα επίσκεψης στα μουσεία «Παλιό Ανωγειανό Σπίτι και «Γρυλιού» και στην εκκλησία Άγιος Ιωάννης-Ευαγγελισμός Θεοτόκου, με τοιχογραφημένο το νότιο κλίτος (14ο αι.). Στη διαδρομή προς τη Νίδα εντυπωσιακές είναι οι πέτρινες ξηρολιθικές κατασκευές των «μιτάτων», που στεγάζουν κτηνοτροφικές δραστηριότητες.

Τέτοια κατασκευή είναι και η εκκλησία του Αγίου Υακίνθου, γύρω από την οποία έχει διαμορφωθεί ένας εξαιρετικός αύλειος χώρος. Στη Ζώμινθο εντυπωσιακό είναι το υστερομινωικό ανάκτορο που ανασκάπτεται. Έχει επιφάνεια 1400 τ.μ. και περιστοιχίζεται από μινωικό οικισμό. Η περιοχή φημίζεται για τα βαθιά βάραθρά της, όπως το Κορίτσι (200μ), τα Πετραδολάκκια (475μ.) και την Ταφκούρα (960μ.). (Περιφέρεια Κρήτης)

3.3 Το προφίλ του Νομού Ρεθύμνης

3.3.1 Γενικά

Ο Νομός Ρεθύμνης είναι ένας από τους 51 νομούς της Ελλάδας και συγκεκριμένα ένας από τους 4 νομούς της περιφέρειας Κρήτης. Βρίσκεται μεταξύ Ν. Χανίων (δυτικά) και Ν. Ηρακλείου (ανατολικά). Βόρεια βρέχεται από το Κρητικό πέλαγος και νότια από το Λιβυκό πέλαγος. Πρωτεύουσα του νομού Ρεθύμνης είναι το Ρέθυμνο Το έδαφος του νομού είναι στο μμεγαλύτερο μέρος του ορεινό με σχετικά μικρές αλλά ενδιαφέρουσες εναλλαγές στη μορφολογία, όπως εντυπωσιακά φαράγγια, πολυάριθμα σπήλαια, κατάφυτες κοιλάδες και μικρά ποτάμια. Οι πεδινές εκτάσεις περιορίζονται στα βόρεια παράλια και στις περιοχές ανάμεσα στους ορεινούς όγκους.

Τα ποτάμια είναι πολύ περιορισμένα και οι μεγάλοι ποταμοί είναι μόνο δυο: Ο Γεροπόταμος ή Αυλοπόταμος που πηγάζει από τον ορεινό Μυλοπόταμο και εκβάλλει στα δυτικά τού Πανόρμου. Ο Μεγάλος ποταμός καταλήγει στη Λίμνη του Πρέβελη, όλοι οι άλλοι ποταμοί που είναι στη βόρεια μεριά του νομού, είναι δευτερεύοντες και συνήθως έχουν νερό μόνο κατά την διάρκεια του χειμώνα.

Το έδαφος του νομού κατά ποσοστό 65% είναι ορεινό, ένα ποσοστό περίπου 19% είναι ημιορεινό και το υπόλοιπο 16% είναι πεδινό. Τα πεδινά εδάφη περιορίζονται στα βόρεια και νότια παράλια. Ανατολικά του νομού, παρά τα όρια των επαρχιών Αμαρίου και Μυλοποτάμου, δεσπόζει το όρος Ίδη, γνωστότερο ως Ψηλορείτης, με υψόμετρο 2.458 μ. Άλλες σημαντικές βουνοκορφές είναι ο Σιταράς (1.575 μ.), η Κουρούνα (1.855 μ.), ο Τυμπανάτορας (1.491 μ.), ο Σκίνακας (1.760 μ.), ο Καλόρος (1.125 μ.) και η Χαμένη (1.281 μ.). Αντίθετα στα δυτικά εκτείνονται οι ανατολικές προεκτάσεις των Λευκών Ορέων με σημαντικότερες κορυφές τον Κρουονερίτη (1.312 μ.) και τον Βρύσινα (860 μ.). Επίσης στο νομό Ρεθύμνου υπάρχει και μία τεχνητή λίμνη το φράγμα των Ποταμών .

Ο νομός Ρεθύμνου στην αρχή χωριζόταν σε 4 επαρχίες 1) την επαρχία Ρεθύμνου 2) την επαρχία Αγίου Βασιλείου 3) την επαρχία Αμαρίου 4) την επαρχία Μυλοποτάμου. Σύμφωνα με την εφαρμογή του σχεδίου διοικητικής διαίρεσης της χώρας "Καποδίστριας" το 1997 , όπου και καταργήθηκε ο θεσμός των επαρχιών στην Ελλάδα, όπως τροποποιήθηκε και αυτό αργότερα με το νεότερο σχέδιο Καλλικράτης, οι παραπάνω επαρχίες καταργήθηκαν, ενώ ακολούθησε νέα αναμόρφωση δήμων και κοινοτήτων. Έτσι με το Σχέδιο Καποδίστριας δημιουργήθηκαν οι δήμοι Ρεθύμνου, Ανωγείων, Γεροποτάμου, Κουλούκωνα, Κουρητών, Λάμπης, Λαππαίων, Νικιφόρου Φωκά, Συβρίτου, και η κοινότητα Ζωνιανών.

Σήμερα με το νέο νόμο Καλλικράτη δημιουργήθηκαν 5 δήμοι στο νομό Ρεθύμνου Οι δήμοι του Νομού Ρεθύμνου είναι 5: 1) Δήμος Ρεθύμνου που περιλαμβάνει το βόρειο τμήμα από το μέσον του νομού και δυτικά όπου ανήκει η πόλη του Ρεθύμνου και τα χωριά κοντά στην πόλη 2) Δήμος Αγίου Βασιλείου που περιλαμβάνει σχεδόν όλη τη Ν-ΝΔ. έκταση του νομού εδώ βρίσκονται όλες οι παραλίες του νότιου Ρεθύμνου. Βρίσκεται στα νότια και ανατολικά του νομού και έχει σαν έδρα το Σπήλι. Πρόκειται για παραθαλάσσιο και ημιορεινό δήμο, ο οποίος βρέχεται από το Λιβυκό πέλαγος ενώ το βόρειο τμήμα του βρίσκεται στους πρόποδες του Ψηλορείτη. 3) Δήμος Ανωγείων περιλαμβάνει το χωρίο Ανώγεια και περιέχει το βουνό Ψηλορείτης βρίσκεται στα ανατολικά του νομού Ρεθύμνης και έχει σαν έδρα τα Ανώγεια. Πρόκειται για ορεινό δήμο και βρίσκεται στους πρόποδες του Ψηλορείτη. 4) Δήμος Μυλοποτάμου που περιλαμβάνει το ανατολικό βόρειο ήμισυ της έκτασης του νομού 5) Δήμος Αμαρίου που περιλαμβάνει τη νότιο-ανατολική έκταση του νομού.

3.3.2 Αγροτουριστικά χωριά

ΚΑΣΤΕΛΛΟΣ

Σε υψόμετρο 400 μέτρων και 13 χιλιόμετρα από το Ρέθυμνο με 100 κατοίκους, δεσπόζει στην κορυφή ενός λόφου ατενίζοντας τον Βρύσινα. Την περίοδο της Ενετοκρατίας ήταν δύο οικισμοί. Το 1577 αναφέρεται από τον Barozzi με τις δύο ονομασίες Castello Echite και Castello Epodhes.

Είναι οικισμός Υστερομινωϊκής περιόδου με ακρόπολη, όπου σώζονται 2 σειρές τείχη και 3 πύργοι μεταγενεστέρων Χρόνων. Υπάρχει ο ναός της Αγία Παρασκευή, δίκλιτη, σε απόσταση 2,5 χμ., πρώην μοναστήρι, με πανύψηλα δέντρα και με πέτρινο τέμπλο. Επίσης υπάρχουν οι εκκλησίες του Αγίου Γεωργίου που είναι χτισμένη σε ένα λόφο πάνω από το χωριό με θέα το βουνό Βρύσινα, τον Άγιο Φανούριο που βρίσκεται μέσα σε ένα χώρο περιτριγυρισμένο από βελανίδια έξω από το χωριό, τους Άγιους Αποστόλους που είναι πολύ παλιά εκκλησία και έχει ηλιακό ρολόι, τον Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο που είναι ο πολιούχος του χωριού και κάθε χρόνο την ημέρα της εορτής του στήνεται ένα παραδοσιακό πανυγήρι. Γύρω από το χωριό Κάστελλος απλώνεται ένα δάσος γεμάτο βελανίδια και δρυγιάδες αυτό το δάσος από βελανίδια υπάρχει μόνο σε αυτήν την περιοχή και απαγορεύεται να κόψεις τα δέντρα . Πριν τρία χρόνια στο χωριό επισκευάστηκε το εγκαταλελειμμένο σχολείο του χωριού σε μουσείο βελανιδιάς.

ΛΑΜΠΙΝΗ

Η Λαμπινή είναι ένα παραδοσιακό χωριό 200 περίπου κατοίκων κοντά στο Σπήλι ένα χωριό με όλα τα βασικά αγαθά. Στην Λαμπίνη διασώζεται ο επισκοπικός ναός, που είναι μια ωραία βυζαντινή εκκλησία που είναι αφιερωμένη στην Υπεραργία Θεοτόκου, με τρούλο, καταγραφή, αλλά με δυσδιάκριτες τοιχογραφίες του 14ου αιώνα . Μέσα στην εκκλησία αυτή γράφτηκε μια από τις πιο τραγικές σελίδες της Κρητικής Ιστορίας, στις 20 Ιανουαρίου το 1829, έγινε το ολοκαύτωμα της Λαμπινής, κατά τον οποίο δεν γλίτωσε κανείς κάτοικος του χωριού από την εκδικητική μανία του Τούρκου γενίτσαρου Αλμπάνη. Καθώς όλοι οι κάτοικοι του χωριού εκείνη την ώρα βρισκόταν στο εσωτερικό του ναού και εορτάζανε τον Άγιο Ευθύμιο.

Οι Τούρκοι από την εξωτερική μεριά του ιερού ναού πετούσαν αναμμένους δαυλούς από τον τρούλο της εκκλησίας μέσα στον ιερό ναό με αποτέλεσμα όλοι οι κάτοικοι του ιστορικού χωριού να βρουν μαρτυρικό θάνατο από τις φλόγες. Το χωριό έχει την δική του ιστορία και διατηρεί την εμφάνιση και το χρώμα του παλιού παραδοσιακού χωριού.

Στο ωραίο χωριό, οι φιλόξενοι κάτοικοι. Οι καθημερινές και παραδοσιακές ασχολίες τους αλλά και τα εξαιρετικά όμορφα φαράγγια, τα μνημεία, οι εκκλησίες και η ιστορία μπορεί να προσφέρει στον επισκέπτη αφθονία από εντυπώσεις. Βρίσκεται ανάμεσα σε απόσταση των μοναδικών ακτών της νότιας Κρήτης και των πολυσύχναστων περιοχών του βορρά καθιστώντας το ιδανικό για περιήγηση σε όλο το νησί.

ΑΝΩΓΕΙΑ

Τα Ανώγεια είναι κτισμένα στη βόρεια μεριά του βουνού Ψηλορείτης. Οι κάτοικοι τους διαφέρουν παρουσιάζουν έντονες διαφορές με τους άλλους Κρητικούς , ακόμα και των πιο κοντινών χωριών της ίδιας περιοχής, στα ήθη, στα έθιμα, στην κοινωνική ζωή και στην έκφραση,στο γλωσσικό ιδίωμα και

στην λαϊκή τέχνη. Είναι σπουδαίοι δημιουργοί και διαφέρουν στην προφορά, την νοοτροπία και στη σωματική διάπλαση.

Είναι πολύ φιλόξενοι, χαρούμενοι και έξυπνοι άνθρωποι. Τηρούν με ευλάβεια τις παραδόσεις. Ασχολούνται κυρίως με την κτηνοτροφία και την υφαντουργία. Μία επίσκεψη στα εργαστήρια υφαντικής και ξυλογλυπτικής τέχνης κρίνεται επιβεβλημένη. Την περίοδο της Τουρκοκρατίας τα Ανώγεια υπήρξαν επαναστατικό κέντρο και η συμμετοχή τους 23 στην επανάσταση του 1821, στην Κρητική επανάσταση του 1866 υπήρξε πολυδύναμη και αποφασιστική.

Την προσφορά τους αυτή την πλήρωσαν ακριβά, όπως συνέβη στις 13 Αυγούστου του 1944, όταν οι Γερμανοί κατέστρεψαν τα Ανώγεια από τα θεμέλια για τη συμμετοχή των κατοίκων τους στην Εθνική Αντίσταση. Νότια των Ανωγείων, στο μέσο προς την διαδρομή για το οροπέδιο της Νίδας και τον Ιδαίο άντρο, στη θέση Αγία Μαρίνα, συναντάμε την Ζώμινθο, όπου εντοπίστηκαν και αναδείχθηκαν υπολείμματα Υστερομινωικού κτιρίου και μεγάλος Μινωικός οικισμός και νεκροταφείο.

ΣΠΗΛΙ

Το Σπήλι είναι η πρωτεύουσα του δήμου Αγίου Βασιλείου και απέχει 30 χλμ από το Ρέθυμνο. Είναι ένας ιδανικός τόπος για διακοπές το καλοκαίρι, κατάφυτος και με πολλά νερα. Διαθέτει Συνεδριακό Κέντρο στην Μητρόπολη Λάμπης και Σφακίων. Το χωρίο είναι γνωστό από την περίοδο της Βενετοκρατίας. Το όνομα του χωρίου οφείλεται σε μια μικρή σπηλιά που βρίσκεται στην περιοχή Περιστέρε. Το Σπήλι σαν πρωτεύουσα της Ιεράς μητρόπολης Λάμπης και Σφακίων έχει πολλές παλιές 24 τοιχογραφημένες εκκλησίες του 14 αιώνα που αξίζει να τις επισκεφτείτε. Οι εκκλησίες αυτές είναι ο Άγιος Θεόδωρος, ο Άγιος Γεώργιος, η Μεταμόρφωση του Σωτήρα, οι Απόστολοι Πέτρος και Παύλου και ο ιερός ναός του Αγίου Ραφαήλ που βρίσκεται στην μητρόπολη.

ΑΡΧΑΙΑΛΑΠΠΑ

Στο σημερινό χωρίο Αργυρούπολη διενεργούνται τα τελευταία χρόνια σωστικές ανασκαφές από την ΚΕ Εφορεία Κλασικών και Προϊστορικών αρχαιοτήτων. Σε διάσπαρτα σημεία έχουν αποκαλυφθεί τμήματα της αρχαίας Λάππας τα οποία χρονολογούνται από τη Γεωμετρική έως και τη Ρωμαϊκή εποχή. Τα περισσότερα ωστόσο ευρήματα χρονολογούνται στα ελληνιστικά και πρώιμα ρωμαϊκά χρόνια, γεγονός που μαρτυρεί εκτενέστερη ακμή της περιοχής στις συγκεκριμένες χρονικές περιόδους.

Είναι άλλωστε γνωστό και από τις φιλολογικές μαρτυρίες ότι η Λάππα ήταν μία από τις σημαντικότερες πόλεις της δυτικής Κρήτης που άκμασε κατά την ρωμαϊκή εποχή. Καταστράφηκε από το Μέταλλο το 68 π.Χ. αλλά μετά το 31π.Χ. ξαναχτίστηκε νέα λαμπρότερη πόλη η οποία μάλιστα διέθετε θέρμες και δικό της νόμισμα. Τα τελευταία χρόνια έχει αποκαλυφθεί εκτεταμένο νεκροταφείο ρωμαϊκών χρόνων στη θέση «Πέντε Παρθένες».

Τα πλούσια ευρήματα των ανασκαφών αλλά και εκείνα που είχαν περισυλλεγεί πριν ξεκινήσουν οι συστηματικές ανασκαφές, ανάμεσα στα

οποία δύο μαρμάρινα αγάλματα και ένα χάλκινο αγαλματίδιο, εκτίθενται σήμερα στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ρεθύμνου.

ΓΟΥΛΕΔΙΑΝΑ

Το χωριό βρίσκεται σε απόσταση 18 χιλιομέτρων και σε υψόμετρο 530 μέτρων με 103 κάτοικους στις όχθες μια ρεματιάς με αρκετές πρόσφατα ανακαινισμένες κατοικίες. Η περιοχή έχει πλούσια ιστορία. Τα Γουλεδιανά αναφέρονται στην βενετοκρατία ως μετόχι. Στον οικισμό Γουλεδιανά διακρίνονται τα ερείπια πρωτοαρχαϊκής κρήνης και αρχαϊκής οικίας. Επίσης ήρθαν στο φως πλούσια κινητά ευρήματα όπως χάλκινος οπλισμός, καθιστό δαιδαλικό άγαλμα κ.ά. Στη θέση Ονουθέ, συναντά κανείς τα ερείπια παλαιοχριστιανικής βασιλικής γνωστής ως Κερά (τέλη 5ου-αρχές 6ου αι.).

Η αρχιτεκτονική της μορφή θυμίζει τις βασιλικές της Βόρειας Αφρικής. Οι ανασκαφές πραγματοποιήθηκαν από τον Ν. Πλάτων. Στα Γουλεδιανά υπάρχει και ένα σημαντικό μνημείο της πρώτης Βυζαντινής περιόδου, η Βασιλική των Γουλεδιανών και η Αγία Κυριακή, κτισμένη το 1787, εκκλησία με σπηλαιώδες ιερό. - Η Βασιλική των Γουλεδιανών Έχει χτισθεί στη θέση Κερά του οροπεδίου Ονουθέ, κοντά στο ομώνυμο χωριό.

Η πρόσβαση στον χώρο είναι σχετικά εύκολη από την περιφερειακή διαδρομή του Βρύσινα. Βρίσκεται σε απομονωμένο μέρος, κοντά στα ερείπια αρχαίου οικισμού. Ανήκει στον δρομικό ή ελληνιστικό τύπο της τρίκλιτης ξυλόστεγης βασιλικής με νάρθηκα. Το μήκος της, χωρίς το αίθριο, είναι 31 μέτρα και το πλάτ 25 πραγματοποιηθεί στην περιοχή και το 1929 από την Βρετανική Αρχαιολογική Σχολή υπό τη διεύθυνση του Η. Payne.

Τα κατάλοιπα έχουν αποκαλυφθεί στην ευρύτερη περιοχή των δύο σύγχρονων γειτονικών χωριών Ελεύθερνα και Αρχαία Ελεύθερνα που βρίσκονται στους βόρειους πρόποδες του Ψηλορείτη και σε απόσταση 24 και 29 χιλιομέτρων αντίστοιχα από την πόλη του Ρεθύμνου. Πιο συγκεκριμένα, τα σημαντικότερα ευρήματα έχουν εντοπισθεί σε τρεις θέσεις ενός λόφου «τοποθετημένου» ανάμεσα σε δύο συγκλίνοντες χείμαρρους: στην θέση Ορθή Πέτρα στη δυτική πλευρά του λόφου (ανασκαφικός τομέας III), στη θέση Πυργί στο κέντρο του λόφου (ανασκαφικός τομέας II) και στη θέση Κατσιβέλος στην ανατολική πλευρά του λόφου (ανασκαφικός τομέας I). Σημαντικά είναι επίσης τα ευρήματα που έχουν αποκαλυφθεί στην περιοχή Νησί, κοντά στο σύγχρονο χωριό «Ελεύθερνα» και που περιλαμβάνουν κυρίως υπολείμματα οικισμού της ελληνιστικής περιόδου.

Στη θέση Ορθή Πέτρα η ανασκαφική ομάδα με επικεφαλής τον αρχαιολόγο, καθηγητή κ. Ν. Σταμπολίδη έχει φέρει στο φως νεκρόπολη των γεωμετρικών και αρχαϊκών χρόνων καθώς και ελληνιστικά και ρωμαϊκά κτίρια και δρόμους που οικοδομήθηκαν πάνω στα προγενέστερα.

ΑΡΜΕΝΟΙ

Ο οικισμός των Αρμένων απέχει 11 χλμ. από το Ρέθυμνο. Βρίσκεται στην κοιλάδα του Αρμενόκαμπου και τους πρόποδες του Βρύσινα. Η περιοχή πρωτοκατοικήθηκε από Αρμένιους στρατιώτες που ήρθαν με τον Ν. Φωκά για να απελευθερώσουν την Κρήτη (961 μ.Χ.). Παλαιότερα η κύρια απασχόληση

των κατοίκων ήταν η συγκομιδή του βελανιδιού, που χρησίμευε στην βυρσοδεψία. Κοντά στον οικισμό υπάρχει βελανιδόδασος, όπου βρίσκεται και το Υστερομινωικό νεκροταφείο. Σήμερα οι Αρμένιοι, λόγω της μικρής απόστασης από την πόλη του Ρεθύμνου, είναι ένα σημαντικό αγροτικό και εμπορικό κέντρο. Το Υστερομινωικό Νεκροταφείο Αρμένων (13ος - 12ος αιώνα π.Χ.) βρίσκεται στη θέση Πρινοκέφαλα, στην διασταύρωση προς τον οικισμό "Σωματά".

Η συστηματική ανασκαφή άρχισε το 1969 και έφερε στο φως περισσότερους από 200 λαξευτούς θαλαμοειδείς τάφους. Στην πλειονότητα τους είναι ασύλητοι, γι' αυτό και τα αρχαιολογικά ευρήματα - πολλά από τα οποία φιλοξενούνται στο αρχαιολογικό μουσείο Ρεθύμνης-παρέχουν πλήθος πληροφοριών για τον πληθυσμό της περιοχής, όπως διακοσμημένες πήλινες σαρκοφάγοι, εργαλεία, όπλα, αγγεία, πήλινα εδώλια, αντικείμενα μικροτεχνίας και άλλα σημαντικά ευρήματα.

3.3.3 Διαδρομές του Ρεθύμνου

Παρακάτω παρουσιάζουμε τις κυριότερες διαδρομές από το Ρέθυμνο⁷.

Ρέθυμνο - Κοξαρέ - Πρέβελη - Μοναστήρι Πρέβελη - Πλακιάς - Φραγκοκάστελο - Χώρα Σφακίων - Ρέθυμνο

Μια σίγουρα πολύ όμορφη διαδρομή γύρω από τον νομό Ρεθύμνου και όχι μόνο. Το Κουρταλιώτικο φαράγγι είναι από τα πιο όμορφα κομμάτια της, κατά την γνώμη μας. Λίγο πριν το Μοναστήρι Πρέβελη δεξιά σας (υπάρχει εκεί μια μικρή πέτρινη γέφυρα και μια ταβέρνα) υπάρχει μια στροφή που οδηγεί κατευθείαν στην παραλία Πρέβελη. Ο δρόμος είναι χωμάτινος και περίπου ένα χιλιόμετρο αλλά σας βγάζει χωρίς να ταλαιπωρείθητε κατευθείαν στην άκρη το φαραγγιού. Από εκεί μπορείτε να πάτε όσο βαθιά στο φαράγγι θέλετε. Στον Πλακιά θα βρείτε πολύ νόστιμα θαλασσινά αν σας αρέσουν ενώ ανεβαίνοντας από την Χώρα Σφακίων προς το Ρέθυμνο θα δείτε από ψηλά το φαράγγι της Ίμπρου. Σίγουρα εντυπωσιακή θέα.

Ρέθυμνο - Πέραμα - Αξός - Ανώγεια - Ιδαίον Άντρο

Σε αυτή την διαδρομή αφήνουμε τις παραλίες του νησιού και ανεβαίνουμε στα βουνά του και συγκεκριμένα στο μεγαλύτερο από αυτά. Τα Ανώγεια βρίσκονται σε υψόμετρο 1300 μέτρων ενώ το σπήλαιο Ιδαίον Άντρο στα 1400 μέτρα. Ανεβαίνουμε δηλαδή πάνω από το μέσο του Ψηλορείτη. Η θέα εκτός των άλλων είναι καταπληκτική. Όλο το οροπέδιο της Νίδα απλώνεται μπροστά σας.

Ρέθυμνο - Αργυρούπολη - Επισκοπή - Γεωργιούπολη - Λίμνη του Κουρνά

Μια σχετικά σύντομη διαδρομή για τις μέρες που δεν θέλετε να

⁷Πληροφορίες από την ιστοσελίδα της Περιφέρειας Κρήτης

απομακρυνθείτε πολύ από το Ρέθυμνο. Όμορφα μέρη με πολύ πράσινο. Μέσα από την Γεωργιούπολη υπάρχει δρόμος που οδηγεί στην λίμνη του Κουρνά.

Ρέθυμνο - Χανιά - Κίσαμος - Γραμβούσα

Η Γραμβούσα είναι από τις πολύ όμορφες περιοχές της Κρήτης και αξίζει πραγματικά τον κόπο. Στην διαδρομή, που είναι αρκετά χιλιόμετρα, θα περάσετε από τα Χανιά. Σας προτείνουμε να πιείτε τον καφέ σας στο όμορφο λιμάνι των Χανίων και να περιηγηθείτε στην παλιά πόλη όσο θα είστε εκεί. Φτάνοντας στο Καστέλι ο καλύτερος τρόπος για να επισκεφθείτε την Γραμβούσα και την παραλία του Μπάλου είναι με το καράβι που φεύγει τακτικά από το λιμάνι της Κισσάμου.

Ρέθυμνο - Κίσαμος - Ελαφονήσι

Μια ακόμα μακρινή διαδρομή εξίσου όμως όμορφη. Το νησάκι είναι πανέμορφο με άσπρη άμμο γεμάτη κοχύλια. Το τοπίο είναι φανταστικό.

Ρέθυμνο - Ηράκλειο - Κνωσσός - Γούβες - Ενυδρείο

Η Κνωσσός είναι ένα από τα πιο γνωστά μέρη στην Κρήτη και σίγουρα αξίζει να ξεδέψει κάποιος λίγο από τον χρόνο του εκεί. Μην ξεχάσετε να επισκεφθείτε το Μουσείο Ηρακλείου. Το Ενυδρείο δεν είναι πολύ μακριά από το Ηράκλειο και σίγουρα μπορείτε να το εντάξετε σε αυτή την εκδρομή.

Ρέθυμνο - Σπήλι - Αγία Γαλήνη - Φαιστός - Μάταλα - Γόρτυνα

Το Σπήλι είναι όμορφο χωριό αξίζει να τριγυρίσετε λίγο εκεί και να πιείτε τον καφέ σας στην πλατεία κάτω από τους πλάτανους. Η Αγία Γαλήνη είναι ένα μικρό γραφικό χωριό στην νότια ακτή και αξίζει μια μικρή παρέκκλιση για να το επισκεφθείτε.

Ρέθυμνο - Ηράκλειο - Χερσόνησος - Ελούντα - Σπιναλόγκα - Άγιος Νικόλαος

Από την Ελούντα πηγαίνει αρκετά συχνά καραβάκι στην Σπιναλόγκα. Μιλήστε με τους ανθρώπους εκεί θα σας πουν πάρα πολλές ιστορίες για αυτό το νησάκι. Όμορφο και σίγουρα πολύ έντονα φορτωμένο με συναισθήματα μέρος. Αν έχετε ώρα και θέλετε να προχωρήσετε, λίγο πιο κάτω βρίσκετε η όμορφη πόλη του Αγίου Νικολάου.

3.4 Θεματικές διαδρομές νομού Ρεθύμνης

3.4.3 Φυσιολατρικός τουρισμός

Η σπάνια φυσική ομορφιά, οι μοναδικές περιοχές φυσικού κάλους, οι αρχαιολογικοί χώροι, οι εκκλησίες και τα μοναστήρια κοσμούν γενναιόδωρα την ενδοχώρα του Ρεθύμνου. Ο νομός παρέχει άφθονες δυνατότητες να

οδηγηθεί κανείς μέσα από καταπληκτικές διαδρομές στους πιο ενδιαφέροντες διατηρητέους και παραδοσιακούς οικισμούς. Βενετσιάνικα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα καταπλήσσουν στο Μαρουλά, το Μούντρος, το Μονοπάρι, τον Κάστελλο, την Λαμπινή, την Αμνάτο, κ.α. ενώ παραδοσιακά χωριά όπως το Γαράζο, το Σπήλι, τα Ανώγεια φέρνουν κοντά σε ήθη, έθιμα και παραδόσεις του τόπου τους επισκέπτες.

Τα σπήλαια του νομού αριθμούν τα 850, με σημαντικότερα το Ιδαίον Άντρον, του Μελιδονίου, το Σφεντόνη και του Γερανίου, παρουσιάζουν ιδιαίτερο αρχαιολογικό, ιστορικό και λαογραφικό ενδιαφέρον. Επιπλέον, ξεχωριστής ομορφιάς φαράγγια διασχίζουν τα όρη και τις οροσειρές του νομού. Τα σπουδαιότερα φαράγγια είναι το Κουρταλιώτικο, του Κοτσιφού, των Μύλλων, της Πατσού, των Πρασσών και των Βεδέρων είναι μόνο μερικά από αυτά.

Το Ρέθυμνο είναι μια περιοχή γεμάτη αντιθέσεις όπου το άγριο ορεινό τοπίο εναλλάσσεται με εύφορες πεδινές εκτάσεις και επιβλητικές βραχώδης ακτές με απέραντες αμμουδερές παραλίες, σε κάθε σημείο αποκαλύπτεται ένα τοπίο ξεχωριστής ομορφιάς.

Όπως ολόκληρη η Κρήτη είναι ένας παράδεισος άγριας χλωρίδας εδώ μπορεί κανείς να συναντήσει 160 είδη φυτών, τα οποία στολίζουν τις ακρογιαλιές, αλλά και τις βουνοκορφές του. Κοντά στην θάλασσα, η αλμύρα και η υγρασία τρέφουν το κρινάκι της θάλασσας, τα αρμυρίκια και τον κρητικό φοίνικα. Πίο ψηλά, στις πεδινές περιοχές, αρωματικοί θάμνοι της Μεσογείου και υπέροχα αγριολούλουδα συνθέτουν εικόνες μοναδικής ομορφιάς. Μερικά φυτά είναι ο Σχίνος, η Πικροδάφνη, η Λυγαρία, το Χαμομήλι, η Μέντα, η Μυρτιά, η Παπαρούνα και ο κρητικός έβενος. Ακόμη πιο πάνω, στις ημιορεινές περιοχές, κυριαρχούν θάμνοι, όπως το Πουρνάρι, το Θυμάρι, η Κουμαριά και αγριολούλουδα όπως η Μαχαιρίδα, τα κρητικά κυκλάμινα, οι τουλίπες. Στα ορεινά ευδοκιμεί το κρητικό σφεντάμι, όπως και διάφοροι θάμνοι και αγριολούλουδα.

ΒΟΥΝΑ

Το Ρέθυμνο είναι μια ορεινή περιοχή με κυρίαρχο φυσικά τον μεγαλόπρεπο Ψηλορείτη, την αρχαία Ίδη. Το βουνό, το ψηλότερο της Κρήτης, υψώνεται στα ανατολικά του νομού και αποτελεί ένα φυσικό σύνορο με το γειτονικό Ηράκλειο. Το κάποτε δασωμένο βουνό σήμερα είναι βαθιά πληγωμένο. Σώζονται ωστόσο αρκετές συστάδες από τα δάση πρίνου και σφενδάμου που δίνουν μια εικόνα της μορφής που είχε κάποτε. Οι αρχαίοι τοποθέτησαν εδώ τον τόπο ανατροφής του πατέρα των θεών, του Δία, στο εντυπωσιακό Ιδαίον Άντρον. Λίγο χαμηλότερα από το σπήλαιο απλώνεται το τεράστιο οροπέδιο της Νίδας όπου υπάρχει τουριστικό περίπτερο. Με αρκετές κορφές πάνω από τα 2000μ. (ψηλότερη ο Τίμιος Σταυρός στα (2456μ.), ο Ψηλορείτης προσφέρει πολλά μονοπάτια για ορειβατικές διαδρομές, τα περισσότερα από τα οποία αποτελούν μέρος του ευρωπαϊκού μονοπατιού E4.

Για την εξυπηρέτηση των ορειβατών υπάρχει το καταφύγιο του Ορειβατικού Συλλόγου Ρεθύμνης πάνω από το χωριό Κουρούτες. Στα βόρεια του Ψηλορείτη υψώνεται η μικρή οροσειρά του Κουλούκωνα 1083μ. που αποτελεί στην ουσία αδελφό βουνό , αφού ανάμεσα τους αναπτύσσεται σχεδόν όλο το

σύνολο των χωριών του δήμου Μυλοποτάμου με προεξάρχοντα τα Ανώγεια στο ψηλότερο σημείο.

ΠΑΡΑΛΙΕΣ

Η παραλία στην πόλη του Ρεθύμνου έχει μήκος 20 περίπου χιλιόμετρα. Ξεκίνα μέσα από την πόλη και καταλήγει έξω από αυτή. Είναι συνήθως γεμάτη κόσμο τους καλοκαιρινούς μήνες, αφού είναι η πιο δημοφιλής παραλία της πόλης. Είναι πολύ καλά οργανωμένη με ομπρέλες, ξαπλώστρες, αθλητικές δραστηριότητες, αλλά και ναυαγοσώστες για την ασφάλεια του κοινού. Υπάρχουν στην διάθεση των πολιτών πολλά ξενοδοχεία, εστιατόρια, μπάρ και τουριστικά καταστήματα.

Παραλία Γεροποτάμου Βρίσκεται ανατολικά της πόλης του Ρεθύμνου, σε απόσταση 20 χιλιομέτρων, κάτω από την γέφυρα του Γεροποτάμου, στον εθνικό δρόμο Ρεθύμνου-Ηρακλείου. Είναι μια μικρή γραφική παραλία με άμμο και βότσαλο. Είναι αρκετά βαθιά και είναι κατάλληλη για αυτούς που ξέρουν κολύμπι. Η παραλία είναι εντυπωσιακή με πεντακάθαρα νερά, ομπρέλες και ένα εστιατόριο που σερβίρει μοναδικά πιάτα της κρητικής κουζίνας.

Το χωριό Μπαλί βρίσκεται σε απόσταση 34 χιλιομέτρων ανατολικά του Ρεθύμνου, στην βόρεια ακτή της Κρήτης. Μπορείτε να μεταβείτε εκεί από τον εθνικό δρόμο Ρεθύμνου-Ηρακλείου. Το χωριό έχει γίνει ιδιαίτερα τουριστικό τα τελευταία χρόνια. Υπάρχουν πολλές, μικρές ομορφές ακτές με πεντακάθαρα, γαλάζια νερά και πολλά γραφικά λιμανάκια. - Πρέβελη

Η παραλία Πρέβελη, βρίσκεται κοντά στην πασίγνωστη Μονή Πρέβελη και απέχει 40 χιλιόμετρα νότια από την πρωτεύουσα του Ρεθύμνου. Είναι η πιο ειδυλλιακή παραλία του νομού και σίγουρα θα μαγευτείτε από την εξωτική της ομορφιάς. Διάφανα κρυστάλλινα νερά, το Δέλτα του ποταμού Κουρταλιώτη, άγρια βλάστηση, φοίνικες είναι μερικά τα στοιχεία που συνθέτουν το σκηνικό στην παραλία Πρέβελη. Το καλοκαίρι είναι κατάμεστη από κόσμο που έρχεται να θαυμάσει το πανέμορφο αυτό τοπίο. Υπάρχουν ομπρέλες, ξαπλώστρες καθώς και εστιατόρια για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών.

Άγιος Παύλος Βρίσκεται σε απόσταση 58 χιλιομέτρων από το Ρέθυμνο και 50 χιλιόμετρα από την Αγία Γαλήνη. Επισκεφτείτε την αν θέλετε να αποδράσετε σε μια ήρεμη παραλία μακριά από τον κόσμο και την φασαρία. Μπορείτε να κάνετε ηλιοθεραπεία στα μικρά βοτσαλάκια της και να κολυμπήσετε στα κρυστάλλινα νερά της. Στο χωριό του Αγίου Παύλου υπάρχουν ενοικιαζόμενα δωμάτια, ξενοδοχεία και ταβέρνες για την εξυπηρέτησή σας.

Τριόπετρα Η παραλία της Τριόπετρας βρίσκεται σε απόσταση 50 χιλιομέτρων νότια του Ρεθύμνου, κοντά στο χωριό Άγιος Παύλος. Πήρε το όνομά της εξαιτίας των τριών μεγάλων βράχων που υπάρχουν στην ακτή. Είναι περισσότερο δημοφιλής στους κατοίκους του Ρεθύμνου παρά στους τουρίστες. Αξίζει 28 να την επισκεφτείτε για να θαυμάσετε το υπέροχο ηλιοβασίλεμα.

Η Αγία Γαλήνη απέχει 58 χιλιόμετρα από την πόλη του Ρεθύμνου και διαθέτει 2 πανέμορφες παραλίες. Τα νερά τους είναι ρηχά. Είναι πλήρως οργανωμένες και πολύ δημοφιλείς. Το καλοκαίρι είναι γεμάτες από τουρίστες γιατί η Αγία

Γαλήνη είναι ενά όμορφο ψαροχώρι που αν την επισκεφτείτε πρέπει να δοκιμάσετε να φάτε ψάρι που ψαρεύουν οι κάτοικοί του χωριού. Κάθε καλοκαίρι διοργανώνετε η γιορτή του ψαριού. Γίνεται διαγωνισμός ψαρέματος και δείχνουν στους τουρίστες πως γίνεται η διαδικασία του ψαρέματος και παίρνουν μέρος και οι ίδιοι οι τουρίστες.

Οι γυναίκες του χωριού τηγανίζουν τα ψάρια και στο τέλος της βραδιάς προσφέρεται ένα πλούσιο κρητικό τραπέζι με πολλά παραδοσιακά εδέσματα, ψαρομεζέδες και άφθονο κρασί με τη συνοδεία κρητικής λύρας και παραδοσιακών χορών.

Το χωρίο Πανορμό και η παραλία του βρίσκονται 20 χιλιόμετρα ανατολικά του Ρεθύμνου. Είναι πολύ οργανωμένη παραλία και θα ενθουσιαστείτε με την μοναδική τοποθεσία και τα γραφικά λιμανάκια.

Το Αδέλε βρίσκεται πολύ κοντά στην πόλη του Ρεθύμνου καθώς απέχει μόλις 10 χιλιόμετρα. Η ακτή του Αδέλε είναι αμμώδης ,με χρυσαφένια άμμο και τουρκουάζ νερά, στα οποία θα θέλετε να κολυμπάτε με τις ώρες.

Το Αμμούδι είναι μια μικρή βοτσαλωτή παραλία η οποία βρίσκεται σε απόσταση 6 χιλιομέτρων ανατολικά του Πλακιάς.

Το Δαμνόνη είναι μια μεγάλη αμμουδερή παραλία η οποία απέχει 6 χλμ. από το τουριστικό θέρετρο Πλακιάς. Είναι μια οργανωμένη παραλία με δυνατότητες για διαμονή και φαγητό αφού διαθέτει ενοικιαζόμενα δωμάτια και ταβέρνες.

Επισκοπή Φεύγοντας από την πόλη του Ρεθύμνου, σε απόσταση 10χλμ, πηγαίνοντας προς τα Χανιά είναι η παραλία της Επισκοπής είναι μια πολύ καλά οργανωμένη και ήσυχη παραλία με ταβέρνες και ενοικιαζόμενα δωμάτια. Σε 1χλμ από την παραλία βρίσκεται το χωρίο Επισκοπή.

Σπήλαια

Στο Ρέθυμνο υπάρχουν πάνω από 850 καταγραμμένα σπήλαια και ο αριθμός συνεχώς αυξάνεται, καθώς ανακαλύπτονται νέα που τυχαία γεγονότα τα φέρνουν στο φως. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το πλούσιο σε διάκοσμο σπήλαιο στη θέση Τζιβέρα που αποκαλύφθηκε τυχαία κατά τη διάνοιξη του νέου δρόμου Ρεθύμνου - Αμαρίου.

Ωστόσο, παρά την πληθώρα των σπηλαίων, λίγα είναι σε θέση να δεχτούν επισκέπτες, αφού τα περισσότερα για λόγους ανασκαφικούς και επικινδυνότητας παραμένουν ασφαλισμένα. Δυο σημαντικά σπήλαια που είναι επισκέψιμα είναι αυτά του Μελιδονίου και των Ζωνιανών.

Η ανασκαφική έρευνα που διενεργείται στο σπήλαιο του Μελιδονίου έχει βεβαιώσει ότι το σπήλαιο δεν έπαψε να χρησιμοποιείται και να αποτελεί λατρευτικό κέντρο από τα πρώιμα νεολιθικά χρόνια έως και τα ρωμαϊκά. Σύμφωνα με επιγραφική μαρτυρία είναι συνδεδεμένο με τη λατρεία του Ερμή. Το σπήλαιο διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο και στα νεώτερα χρόνια, κυρίως κατά την τουρκοκρατία, όταν 370 κάτοικοι του Μελιδονίου πολιορκημένοι από τους Τούρκους πέθαναν από ασφυξία μέσα στο σπήλαιο τον Ιανουάριο του 1834.

Στο ηρώο που βρίσκεται στον πρώτο θάλαμο του σπήλαιου φυλάσσονται τα οστά τους. Το σπήλαιο Σ(φ)εντόνη στα Ζωνιανά Μυλοποτάμου (47 χιλ. από το Ρέθυμνο στο δρόμο ΡέθυμνοΠέραμα-Αξός) διαθέτει 14 θαλάμους με πολύ πλούσιο διάκοσμο από σταλακτίτες και σταλαγμίτες. Το μήκος του είναι 550 μ. και η συνολική επιφάνεια που καλύπτει 3.330 τ.μ. Τα τελευταία χρόνια η αρχαιολογική έρευνα εντόπισε στο εσωτερικό του νεολιθική εγκατάσταση.

Σπήλαιο Ιδαίων Αντρών Ιδιαίτερη αρχαιολογική σημασία έχει το Ιδαίων Άντρον στο οροπέδιο Νίδα στον Ψηλορείτη. Το σπήλαιο όπου κατά τη μυθολογική παράδοση ανατράφηκε ο Δίας, αποτέλεσε σπουδαίο λατρευτικό κέντρο τόσο στα μινωικά όσο και στα ρωμαϊκά χρόνια. Οι ανασκαφικές εργασίες που διενεργούνται στο εσωτερικό έχουν αποδώσει πλούσια και σημαντικά ευρήματα, ανάμεσα στα οποία κεραμική, χρυσά κοσμήματα, μέταλλινα αντικείμενα και φυσικά τις γνωστές χάλκινες ασπίδες.

Το σπήλαιο είναι τεράστιο και ανάλογων διαστάσεων είναι και η εντυπωσιακή είσοδός του. Άλλα σημαντικά σπήλαια στο νομό είναι το Μούγκρι κοντά στο χωριό Σίτσες και η Φανταξοσπηλιάρα στο χωριό Πρίνος. Να σημειωθεί πως πολλά σπήλαια στο νομό έχουν διαμορφωθεί σε ναούς με τα περισσότερα από αυτά να είναι αφιερωμένα στον Άγιο Αντώνιο και πιο σημαντικό αυτό της Πατσού που αποτέλεσε σημαντικό κέντρο λατρείας από τα υστερομινωικά έως τα ρωμαϊκά χρόνια. Σύμφωνα με επιγραφική μαρτυρία στο σπήλαιο λατρευόταν ο Ερμής Κραναίος

Το σπήλαιο Γερανίου Αυτό το σπουδαίο σπήλαιο, από τα ωραιότερα της Κρήτης αξίζει μια ιδιαίτερη αναφορά, μια και δεν υπάρχει η δυνατότητα, τουλάχιστον προς το παρόν, να το επισκεφτεί κανείς. Το σπήλαιο βρίσκεται στα δυτικά του Ρεθύμνου κοντά στο ομώνυμο χωριό και ανακαλύφθηκε τυχαία το 1969 κατά τη διάνοιξη της νέας εθνικής οδού. Βρέθηκαν επίσης οστά από πάμπολλα άτομα του ενδημικού ελαφιού *Candiacervus rosalophorus* που έζησε στο νησί κατά το Πλειστόκαινο.

Φαράγγια

Πολλά μικρά και μεγάλα φαράγγια είναι διάσπαρτα σ' όλο το Ρέθυμνο δημιουργώντας ένα εντυπωσιακό και ενδιαφέρον για τους περιπατητές ανάγλυφο η δημιουργία του οποίου εξηγείται από την ασβεστολιθική σύσταση των εδαφών που είναι πρόσφορη στη διάβρωση από το νερό. Το μικρό φαράγγι του Πετρέ στην παραλία της Επισκοπής είναι εύκολο στην πρόσβαση ακόμα και από τους λουόμενους. Αρκετά μικρά φαράγγια είναι κοντά στην πόλη του Ρεθύμνου.

Το Βεδεριανό και το Γαλλιανό στα δυτικά δεν προσφέρονται για διάσχιση καθώς σε πολλά σημεία είναι κλειστά από ιδιοκτησίες. Αντίθετα, στα ΝΑ της πόλης, το φαράγγι των Μύλων με το εγκαταλειμμένο ομώνυμο χωριό, φιλοξενεί πολλά σπάνια είδη της κρητικής χλωρίδας και είναι πολύ εύκολο στην πρόσβαση. Πιο ανατολικά κοντά στο χωριό Πρασές είναι η είσοδος του Πρασανού φαραγγιού, από τα πιο εντυπωσιακά του νομού. Χαρακτηρίζεται από τα πανύψηλα τοιχώματά του και είναι αρκετά δύσκολο στη διάσχιση του. Πιο νότια, με τα νερά του τώρα πια να χύνονται στη λίμνη του φράγματος των Ποταμών, είναι το όμορφο φαράγγι της Πατσού.

Στο φαράγγι υπάρχει παρατηρητήριο πουλιών. Βόρεια του Αρκαδίου κυλά το ομώνυμο φαράγγι που τερματίζει στον Πίκρη, ένα χωριό με σημαντικά ενετικά αρχιτεκτονήματα. Εκεί κοντά, στο φημισμένο για την κεραμική του παράδοση χωριό Μαργαρίτες, υπάρχει το καταπράσινο Μαργαρισανό φαράγγι που αποτελεί τμήμα της πολιτιστικής διαδρομής "Κουρητία Οδός".

Τα Κολλητά είναι ένα άλλο πολύ ενδιαφέρον σηματοδοτημένο φαράγγι κοντά στο χωριό Κάτω Πόρος. Στα ανατολικά του, παράλληλα μ' αυτό κυλούν τα φαράγγια Μουδριανό και το Καρανταλιώτικο. Στα νότια τέλος του νομού υπάρχουν δυο σημαντικά φαράγγια που από τη φύση τους δεν μπορούν να αφήσουν αδιάφορο τον επισκέπτη, καθώς αποτελούν τις πύλες προς το νότο. Τα δυο αυτά φαράγγια, του Κοτσουφού δυτικά και το Κουρταλιώτικο ανατολικότερα έχουν επιβλητικές ορθοπλαγιές και φιλοξενούν πλήθος σπάνια αγριολούλουδα.

Κουρταλιώτικο φαράγγι & Λίμνη Πρέβελη, η περιοχή, που είναι ενταγμένη στο δίκτυο Natura, περιλαμβάνει δυο από τα πιο σημαντικά μνημεία φυσικού κάλλους του Ρεθύμνου, το Κουρταλιώτικο φαράγγι και τη Λίμνη Πρέβελη. Το πρώτο διαθέτει εντυπωσιακούς καταρράκτες και φιλοξενεί πολλά σπάνια είδη της Κρητικής χλωρίδας, ενώ είναι επίσης γνωστό για την ορνιθοπανίδα του.

Τα νερά του Κουρταλιώτη ή Μεγάλου Ποταμού μετά την έξοδό τους από το φαράγγι κυλούν κάτω από μια εντυπωσιακή παλιά γέφυρα και, αφού διασχίσουν ένα δεύτερο μικρό φαράγγι πνιγμένο στους Φοίνικες, εκβάλλουν στο Λιβυκό πέλαγος κοντά στο μοναστήρι του Πρέβελη.

Οροπέδια

Οροπέδιο Νίδας Το οροπέδιο της Νίδας είναι το ψηλότερο οροπέδιο της Κρήτης με ένα μέσο υψόμετρο στα 1360 μέτρα, στην καρδιά του Ψηλορείτη (Ίδη). Το όνομα του προέρχεται από τη συνεκφορά των λέξεων Στην Ίδα. ' Οι κορυφές των τριγύρω βουνών είναι χιονισμένες έως τις αρχές του καλοκαιριού, δημιουργώντας ένα υπέροχο τοπίο.

Από τις μικρές ρεματιές που ξεκινούν ή καταλήγουν στο οροπέδιο, μπορεί κανείς να σκαφαλώσει στην κορυφή του Ψηλορείτη, να κατηφορίσει στο Δάσος του Ρούβα, ή να θαυμάσει, από το φυσικό μπαλκόνι, τον κάμπο της Μεσαράς. Το οροπέδιο εντελώς επίπεδο καλύπτεται από ένα αγριόχορτο την νεβρίδα. Οι ντόπιοι το ονομάζουν χρυσόχορτο. Η περιοχή της Νίδας, σε παλαιότερες εποχές πριν η συστηματική κτηνοτροφία και υλοτομία καταστρέψουν την χλωρίδα του Ψηλορείτη, καλυπτόταν από δάση στα οποία οι μυθολογικές και παραδοσιακές αφηγήσεις τοποθετούν διαφορετικά γεγονότα.

Εδώ η θεά Δήμητρα ερωτεύθηκε τον θνητό Ιασίωνα και ο αναγεννησιακός ήρωας Χαρίδημος κυνηγούσε και χαιρόταν τον έρωτά του. Στην νεώτερη ιστορία στη Νίδα καταφεύγουν σε πολλές επαναστάσεις οι κάτοικοι των γύρω περιοχών και την περίοδο της γερμανικής κατοχής ήταν κέντρο της αντίστασης. Σήμερα η Νίδα είναι μια πλούσια κτηνοτροφική περιοχή με

επίκεντρο τα χαρακτηριστικής αρχιτεκτονικής ξερολιθικά Μητάτα τα οποία χρησιμοποιούνται από τους βοσκούς για εποχιακή κατοικία και στεγάζουν τις παραγωγικές τους δραστηριότητες που αφορούν στον πλήρη κύκλο της γαλακτοκομίας.

Το Οροπέδιο Γιος Κάμπος βρίσκεται στην κοιλάδα του Αμαρίου και αποτελεί ένα από τους σημαντικότερους βιότοπους στην Κρήτη. Άγνωστο σε όλους τους κοινούς θνητούς, το οροπέδιο αποτελεί παράδεισο για τους επιστήμονες καθώς εδώ φύεται το ενδημικό είδος μιας πανέμορφης κόκκινης τουλίπας.

3.4.5 Θρησκευτικός τουρισμός

Στο νομό Ρεθύμνου υπάρχουν πολλά μοναστήρια και πολλές εκκλησίες.:

Μονή Αρκαδίου Είναι η πιο ενδιαφέρουσα και σημαντική μονή όπου υπάρχει σε ολόκληρο το νομό. Η μονή Αρκαδίου βρίσκεται σε απόσταση 23χλμ από το Ρέθυμνο. Για την ονομασία της μονής υπάρχουν 2 εκδοχές. Η πρώτη εκδοχή είναι ότι ιδρύθηκε από τον Ηράκλειτο και μετά ανοικοδομήθηκε τον 5ο αιώνα από τον βυζαντινό αυτοκράτορα Αρκάδιο και η δεύτερη εκδοχή ότι ιδρύθηκε από έναν μοναχό Αρκάδιο. Για μία από αυτές τις εκδοχές πυρέ το όνομά αυτή η ιερά μονή. Η μονή Αρκαδίου αποτελεί για τους Κρητικούς το ιερότερο συμβόλο του αγώνα τους για την ελευθερία. Το 1866 όταν κυρήχθηκε η Κρητική Επανάσταση συγκεντρώθηκαν εδώ ολοί οι αρχηγοί της επανάστασης της Κρήτης για να κατευθύνουν τον αγώνα. Ο αρχηγός των Τούρκων ζήτησε από τον ηγούμενο Γαβριήλ Μαρινάκη να διώξει την επιτροπή των επαναστάτων , αλλιώς θα κατάστρεφε το μοναστήρι. Ο ηγούμενος Γαβριήλ αρνήθηκε και τότε ο πασάς συγκέντρωσε 15.000 Τούρκους και στις 7 Νοεμβρίου 1866 αρχήσε η επίθεση κατά του μοναστηρίου. Μέσα στην μονή ήταν 964 άτομα που τα οποία τα 705 ήταν γυναικόπαιδα.

Η μάχη που ακολούθησε ήταν ανίση και οι Κρητικοί επαναστάτες δέν είχαν καμία ελπίδα για να νικήσουν τους εχθρούς. Ετσι τα ξημερώματα της 9ης Νοεμβρίου και ενώ οι Τούρκοι γκρέμιζαν την πύλη του μοναστηρίου, οι υπερασπιστές της μονής με την ενθάρυνση και προτροπή του ηγούμενου Γαβριήλ , πήραν την ηρωική απόφαση της εκούσιας θυσίας. Προτίμησαν να ανατινάξουν την πυριτιδαποθήκη και να τιναχθούν στον αέρα μαζί με τους

εισβολείς παρά να παραδοθούν στους Τούρκους. Πολλά κειμήλια της μονής φυλάσσονται στο μουσείο της μονής Αρκαδίου.

Μονή Πρέβελη

Είναι η δεύτερη πιο σημαντική ιερά μονή μετά το Αρκάδι. Βρίσκεται στα νότια του νομού Ρεθύμνης μέσα σε ένα καταπράσινο τοπίο, δυτικά από τις εκβολές του Κουρταλίωτη ποταμού και περιλαμβάνει δύο μοναστήρια που απέχουν μεταξύ τους 3χλμ. Η Κάτω Μονή που είναι εγκαταλειμμένη και αφιερωμένη στον Αγίο Ιωάννη τον Πρόδρομο και το Πίσω Μοναστήρι που λειτουργεί και είναι επισκέψιμο. Για την ονομασία της μονής η πιο πιθανότερη εκδοχή είναι οτί κάποιος ιερόμοναχος με το επώνυμο Πρέβελης υπήρξε ο ανακαινιστής του μοναστηριού στο οποίο οφείλεται η ονομασία της μονής.

Άλλα μοναστήρια είναι:

- Η Μονή Αρσανίου
- Η Μονή Βωσάκου
- Η Μονή Δισκουρίου
- Η Μονή Αγίας Αναστασίας
- Η Μονή Αποστόλων Πέτρου και Παύλου στο χωριό Γάλλου
- Η Μονή Προφήτη Ηλία στο χωριό Ρούστικα

3.4.6 Αθλητικός τουρισμός

RETHYMNO BEACH RUNNING
Sunday, September 18 2016 19:00 p.m.
Κυριακή, 18 Σεπτεμβρίου 2016 19:00 μ.μ.
800m. Παιδικό/Kids - 18:30
5km Run and Fun - 19:00

Πληροφορίες - Εγγραφές: www.rethymno.gr,
Δήμος Ρεθύμνου (Τμήμα Αθλητισμού)

Information - Registration: www.rethymno.gr
Municipality Department of Sports & Recreation

Tel: 28310 55645
email: sports.rethymno@gmail.com

Σύμφωνα με την Γλυνιά καθηγήτρια του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης από το προφίλ του αθλητικού τουρισμού στην Ελλάδα προκύπτουν πέντε μορφές οι οποίες είναι οι εξής: • Προπονητικός τουρισμός-επαγγελματικές ομάδες. Εδώ συγκαταλέγονται οι επαγγελματικές ομάδες και όλοι οι παράγοντες όπου έρχονται για εγκλιματισμό ή προπόνηση και δημιουργούν τουριστική κίνηση. Αυτό συμβαίνει ένα χρόνο πριν από ένα σημαντικό αθλητικό γεγονός στον προορισμό όπου έχει προγραμματιστεί ή σε άλλο προορισμό με παρόμοιες κλιματολογικές συνθήκες.

Η ανάπτυξη αυτή προϋποθέτει: α) Έρευνα και εκτίμηση αναγκών β) Εξασφάλιση προδιαγραφών και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό marketing γ) Επενδύσεις σε ειδικές υποδομές δ) εκπαίδευση λειτουργών και διαρκεί τεχνική υποστήριξη ε) επαναπροσδιορισμό αναγκών και θέσεων

- Παρακολούθηση και θέαση γεγονότων. Φίλαθλοί επισκέπτες που με κεντρικό άξονα την παρακολούθηση του αθλητικού γεγονότος δημιουργούν τουριστική δραστηριότητα

- Συμμετοχή σε μεγάλα γεγονότα. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν μικρότερης έκτασης γεγονότα, όπως οι Μαραθώνιοι πόλεων, Αθλητικά τουρνουά, διάφορα ράλι, πολυήμερες εκδηλώσεις υπαίθριων δραστηριοτήτων όπου η συμμετοχή είναι ανοιχτή και μαζική.

- Υπαίθριες δραστηριότητες. Αφορά εκδρομείς του Σαββατοκύριακου. Κυρίως ανθρώπους της πόλης που εξορμούν σε πολλαπλά σπορ. Συνήθως πηγαίνουν σε προστατευόμενες φυσικές περιοχές για σκι, ορειβάσια σε χειμερινά θέρετρα ή για μπάνιο και σερφ σε παραθαλάσσια θέρετρα το καλοκαίρι.

- Άθληση και ψυχαγωγία ξενοδοχείων. Ο αθλητισμός αναψυχής αφορά στις ειδικές δραστηριότητες που διοργανώνουν κυρίως οι μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες. Στην Ελλάδα συνδυάζεται σε μεγάλο ποσοστό με πολιτιστικές, επιμορφωτικές αλλά και περιβαλλοντικές δραστηριότητες οι οποίες δεν εμπíπτουν στον επαγγελματικό και ερασιτεχνικό αθλητισμό.

Στο νομό Ρεθύμνου μπορούν να υπάρξουν και να φιλοξενηθούν αθλητικού τουρισμού δραστηριότητες στις υπάρχουσες υποδομές. Το Ρέθυμνο διαθέτει 56 αθλητικά σωματεία στο σύνολο του νησιού. Αυτά είναι:

- ΕΘΝΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΓΑΛΛΟΥ ΡΕΘΥΜΝΟΥ
- ΕΘΝΙΚΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΡΕΘΥΜΝΗΣ
- ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΑΝΩΓΕΙΩΝ
- ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

3.5 FOOTSCAPES OF CRETE

Το footscapes of Crete προσφέρει μια άνετη και μοντέρνα διαμονή στην όμορφη και αγνή Κρητική γη βόρεια του Ρεθύμνου στο χωριό Κάστελλος. Είναι ανοικτά όλο το χρόνο και είναι το τέλειο μέρος για να εξερευνήσεις την

Κρήτη με τα πόδια. Αποτελούνται από 3 στούντιο με μαγευτική θέα την τοποθεσία της περιοχής και σας υπόσχονται ησυχία σε αυτή την γωνία της μαγικής Κρήτης.

Οι ιδιοκτήτες Paul and Liz σας προσφέρουν μια οργανωμένη βόλτα με τα πόδια σε οποιοδήποτε χωριό του Ρεθύμνου επιθυμείτε. Σε κάθε στούντιο θα βρείτε φυλλάδια για να περπατήσετε μόνοι σας. Οί πελάτες τους μένουν σε ένα από τα τρία μοντέρνα στούντιο. Το κάθε ένα είναι σχεδιασμένο για δύο άτομα. Δύο στούντιο έχουν 2 ξεχωριστά κρεβάτια και το τρίτο ένα διπλό κρεβάτι. Κάθε στούντιο περιλαμβάνει ένα άνετο καθιστικό, μπάνιο και μια πλήρως εξοπλισμένη κουζίνα με φούρνο και ψυγείο.

Η διαμονή το καλοκαίρι είναι άνετη με πλήρες air-condition ενώ για τους επισκέπτες του χειμώνα υπάρχει μέσα σε κάθε στούντιο τζάκι και κεντρική θέρμανση. Το footscapes είναι η ιδανική επιλογή για να γνωρίσετε το Ρέθυμνο περπατώντας είτε με τους ιδιοκτήτες είτε μόνοι σας με την βοήθεια χαρτών. Προσπαθούν να δείξουν όλα τα αξιοθέατα του νομού από μια φορά δηλαδή την πρώτη μέρα ένα φαράγγι , την δεύτερη μέρα μια παραλία, την τρίτη μέρα ένα ιστορικό μοναστήρι .

Οι περιπατητικές διαδρομές του footscape στον νομό Ρεθύμνου είναι :

Η Ελεύθερνα

Το βουνό Κέντρος

Η Μονή Πρέβελη

Η Αρχαία Λάππα

Οι πρόποδες του βουνού Βρύσινας

Κεφάλαιο 4

Μεθοδολογία έρευνας

4.1 Πηγές πληροφόρησης και ανάλυση δεδομένων

Στην παρούσα εργασία εξαιτίας της ποικιλίας πληροφοριών χρησιμοποιήθηκε πληθώρα πηγών. Συγκεκριμένα σε ότι αφορά τις γενικές έννοιες του τουρισμού και εναλλακτικών μορφών τουρισμού οι βιβλιογραφία είναι ιδιαίτερα πλούσια τόσο σε ξενόγλωσσο όσο και σε ελληνόγλωσσο επίπεδο.

Ωστόσο η βιβλιογραφία για τον Νομό Ρεθύμνης συγκεκριμένα είναι ιδιαίτερα περιορισμένη παρόλα αυτά όμως υπάρχει πληθώρα πληροφοριών από διάφορες ιστοσελίδες όπως της περιφέρειας Κρήτης και του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού.

4.2 Συλλογή δεδομένων

Η συλλογή των δεδομένων έγινε τόσο από φυσικά βιβλία όσο και από ηλεκτρονικές πηγές με τα πλέον ενδεικτικά ψηφιακά μέσα.

Κεφάλαιο 5

Συμπεράσματα

Ο εναλλακτικός τουρισμός είναι ένας κλάδος του τουρισμού ο οποίος είναι ιδιαίτερα αναπτυσσόμενος. Τόσο στο εξωτερικό όσο και την Ελλάδα έχει κερδίσει ιδιαίτερο έδαφος. Επιφέρει επίσης μεγάλα κέρδη.

Ο τουρισμός στην Κρήτη έχει υπάρξει ένας από τους σημαντικότερους μοχλούς ανάπτυξης για πολλές περιοχές του νησιού με τις επιπτώσεις του τουρισμού να είναι θετικές κυρίως στον τομέα της οικονομίας, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας, αν και είναι μόνο εποχιακά, βελτιώνοντας το βιοτικό επίπεδο των ντόπιων και γενικότερα συμβάλλοντας στην οικονομική ανάπτυξη του τόπου. Επίσης στις κοινωνικές επιπτώσεις επικρατεί η άποψη ότι ο τουρισμός συνέλαβε πολύ θετικά για τη Κρήτη καθώς υπήρξε επαφή με άλλους λαούς και παρατηρήθηκε αναβίωση των παραδοσιακών εθίμων. Ωστόσο όμως ένα από τα κύρια προβλήματα που προήλθε από την τουριστική ανάπτυξη εξαιτίας της άναρχης ανθρώπινης δραστηριότητας, είναι η καταστροφή του περιβάλλοντος και η ανάγκη για αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και στροφή προς ένα πιο φιλικό προς το περιβάλλον τουρισμό μέσω του εναλλακτικού τουρισμού που ακολουθεί τις αρχές της αειφορικής τουριστικής ανάπτυξης, ο οποίος θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση των κύριων προβλημάτων του τουρισμού στη Κρήτη.

Ο αθλητικός τουρισμός ως υποκατηγορία εναλλακτικού τουρισμού είναι και αυτός ιδιαίτερα δημοφιλής. Στην εργασία μας μάλιστα παρουσιάσαμε το κατά πόσον είναι δημοφιλής στην Κρήτη και το νομό Ρεθύμνου και διαπιστώσαμε ότι πράγματι ο Νομός Ρεθύμνου είναι ιδιαίτερα οργανωμένος σε ότι αφορά τον αθλητικό τουρισμό.

Κεφάλαιο 6

Βιβλιογραφία

- (Ηγουμενάκης Νίκος Γ., (1996) “Τουριστική Πολιτική” εκδόσεις Interbooks Αθήνα
- Fennell, David, (2001), Οικοτουρισμός. Μετάφραση : Αποστολοπούλου, Αντιγόνη. Αθήνα
- Inskoop, E. (1991). Tourism planning: an integrated and sustainable development approach. Van Nostrand Reinhold.
- McCartney, G., & Osti, L. (2007). From cultural events to sport events: A case study of cultural authenticity in the dragon boat races. *Journal of Sport Tourism*, 12(1), 25-40.
- Middleton, V. T., Fyall, A., Morgan, M., Morgan, M., & Ranchhod, A. (2009). *Marketing in travel and tourism*. Routledge.
- World Tourism Organization-WTO 1993 σελ.1
- Ανδριώτης Κ. (2003) Ο εναλλακτικός τουρισμός και τα διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά του.
- Ανδριώτης Κ. (2006) Αειφορία – Εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
- Αντωνίου Θανάσης κ.α. ο Αγροτουρισμός στην Ελλάδα, στο : www.ethnos.gr/article.asp?catid.
- Αρτεμάκης Μιχάλης, Εναλλακτικές μορφές-Πράσινο τουρισμός στην Κρήτη, στο:
- Αρτεμάκης Μιχάλης, Εναλλακτικές μορφές-Πράσινο τουρισμός στην Κρήτη, στο: ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, 1998 τ. -, τχ. 236, σ. 94-99
- Εθνική Επιτροπή Οικοτουρισμού, 2002
- Εθνική Επιτροπή Οικοτουρισμού, 2002 (http://www.kee.gr/perivallontiki/teacher3_4_2.html)
- Εθνικός οργανισμός τουρισμού
- Έξαρχος Γ. (2006), Τουρισμός – Τουριστική Οικονομία, Ανάπτυξη, Πολιτική, Ηράκλειο Εκδόσεις Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας Κρήτης
- Ηγουμενάκης Νίκος Γ., (1991) “Τουριστική Οικονομία” Τόμος Α εκδόσεις Interbooks Αθήνα
- Καραμανίδης, Ι. (2006). Η συμβολή του τουρισμού στην ανάπτυξη της περιφέρειας ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (δυνατότητες, στρατηγικές επιλογές, προβλέψεις).
- Μπενετάτος, Θ., Παπαγεωργίου, Γ., & Στεργίου, Δ. (2004). Marketing–Management για υπηρεσίες και τουρισμό. Αθήνα: Ελλην-Γ Παρίκος & ΣΙΑ ΕΕ.
- Οδυσσέας Κοκκώσης Χ. και Τσάρτας Π. (2001), Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική
- Σωτηριάδης Μάριος, Φαρσάρη Ιωάννα “ Εναλλακτικές και ειδικές μορφές” τουρισμού” εκδόσεις Interbooks έτος 2009
- ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, 1998 τ. -, τχ. 236, σ. 94-99
- Χρήστου, (1999) “Έρευνα Τουριστικής Αγοράς” εκδόσεις Interbooks Αθήνα

Ιστοσελίδες

- <http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A4%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>
- <http://www.mintour.gov.gr/Investments/Espa/Administrationservice/enalaktikostourismos>
- <http://www.portal.kathimerini.gr>
- crete.gov.gr